

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ ЖАРКА ДИМИЋА

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ
ИЗАБРАНЕ И НОВЕ ПЕСМЕ
ЖАРКА ДИМИЋА

Главни и одговорни уредник
Др Небојша Кузмановић

Рецензенти
Проф. др Зоран Ђерић
Проф. др Лука Кеџман

Публиковање Изабраних и нових песама Жарка Димића
омогућила је Покрајинска влада Аутономне Покрајине
Војводине

© Архив Војводине, 2024.

ЖАРКО ДИМИЋ

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ

ИЗАБРАНЕ И НОВЕ ПЕСМЕ

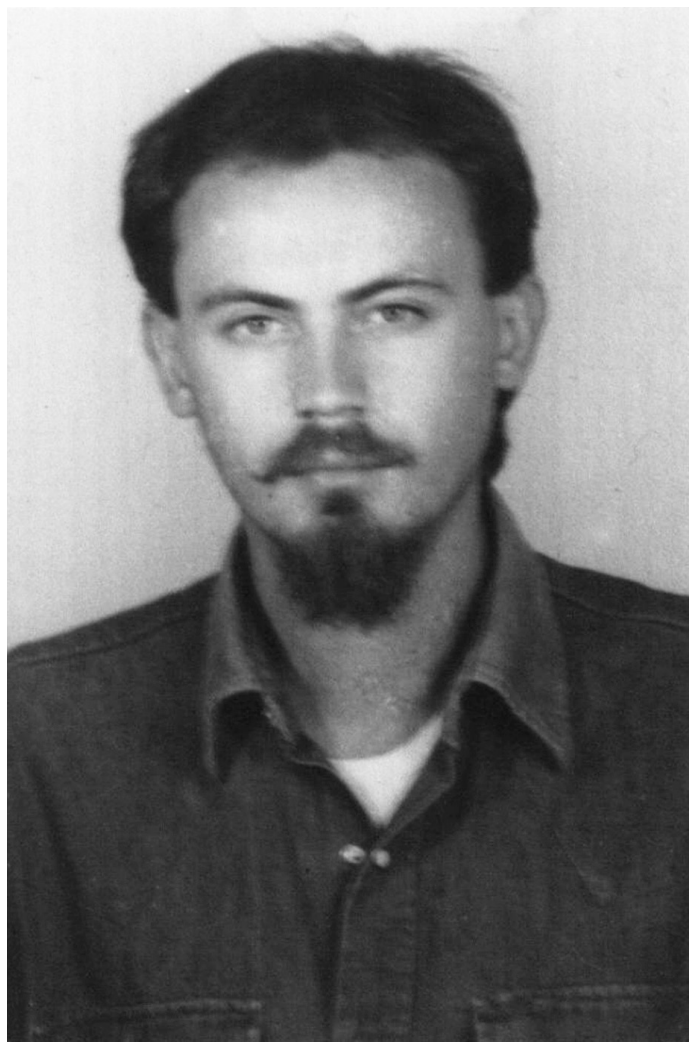

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

Нови Сад, 2024

Аутор се овом приликом искрено и срдечно
захваљује госпођи Јасминки Ловре на помоћи
да се ова књига приреди и обликује како стоји
пред вама.

Срдечно аутор

ИСЕЧЦИ ИЗ ВРЕМЕНА И КАКО САМ ОСЕТИО ЖИВОТ – РЕЧИМА

Одлучивши се да приредим своје песме, изабране и нове, подстакнут једним догађајем из наше, не тако далеке културне прошлости, одлучио сам да као предговор овом интимном песничком сабирању кремен корацима нашег знаменитог сликара Миће Поповића.

Мића Поповић је један део уметничког опуса, након Другог светског рата, стварао на занимљивим колонијама у Сремским Карловцима, док је боравио у кући, која се налазила на тргу, др Косте Поповића. О овој уметничкој делатности не би се можда ни данас ништа знало да ми једном приликом, на једној од сремскокарловачких ликовних колонија, сликарка и академик Љубица Цуца Сокић, није скренула пажњу, указујући на присуство и учешће сликара Миће Поповића и његове супруге и сликарке Вере Божичковић. Ускоро сам дошао и до каталога прве самосталне изложбе Миће Поповића, одржане у Београду, у Уметничком павиљону, октобра 1950. године. Каталог је био обима педесетак страница, али оно што је фасцинантно у целом догађају је поговор и текст у каталогу, који је написао сам аутор Мића Поповић. Ношен оваквим приступом одлучио сам да увод за ову моју књигу песема напишем сам, иако је то могао врло лако да учини неко од мојих пријатеља, књижевних критичара.

За поезију сам се заинтересовао у нижим разредима основне школе. Моја учитељица Катица Каћа Новоселац често је приређивала ђачке приредбе, на које је као публику позивала наше родитеље, а ми ђаци учили смо напамет песмице тадашњих великана наше југословенске дечије поезије, као што су: Арсен Диклић, Мира Алечковић, Љубивоје Ршумовић, Драган Лукић, Милован Витезовић, Густав Крклец, Григор Витез, Бранко Ћопић, Стеван Раичковић... Учитељица би испред катедре у учионици ставила једну столицу на којој бисмо се, ми ђаци, попели и, уз наклон, рецитовали, да би након тога добили топле родитељске аплаузе и били веома поносни након оваквих програма. И данас памтим стихове неких од песама, које сам као ђачић рецитовао у сремскокарловачкој основној школи, као нпр. песме Арсена Диклића „Плави кит” „... где се чапља важна шетка, где је шевар густ ко четка...” Већ у вишим разредима основне школе долазили су нам, у пратњи директора, на часове српско-хрватског језика, млади песници са својим првим књигама, где су нам рецитовали своју поезију и продавали своје књиге са својим потписом. Књиге бисмо добили одмах, а наставница би у току недеље прикупила од нас новац.

Сремски Карловци, сигурно јединствен град и у Србији, и у бившој Југославији, у песничком знаку захваљујући, пре свега, неумрлом Бранку Радичевићу, чија је поезија била обавезан део лектире у целој земљи. Његов гроб на Стражилову, као јединствен пес-

нички Олимп, био је обавезан део ђачких екскурзија и многобројних љубитеља песничке речи. Одмах ту, иза њега, као у сенци, стајао је горостас српске књижевности, писац *Сеоба и Сџражилова*, Милош Црњански. У част Бранка Радичевића су, поред бербе грожђа, или у народу познатије као Грожђенбал, одржавани посебно интензивно и „Бранкови песнички дани”, да би почетком седамдесетих година основана манифестација „Бранково коло”. Идеја тадашњих оснивача имала је помало и политички призив јер су Бранкове стихове из „Ђачког растанка” представљали као Бранково песничко завештање о јединству свих народа и народности бивше Југославије, у једном заједничком братском колу. У ствари, песник је кроз ово своје коло, изразио жељу свих тадашњих Срба да се раштркани српски народ најзад уједини.

У овим данима Сремски Карловци били су искићени стиховима наших песника, који су висили на дугачким платнима, на тргу, окаченим о старе липе и кестенове. Трафике са новинама биле су препуне песничких књига, тако сам и ја, као школарац, од свог скромног џепарца купио две песничке књиге, и то: *Војводино* Мике Антића и *Пушџује реком лађа* Стевана Раичковића. Омиљени песници, поред Бранка, били су Јован Јовановић Змај, Десанка Максимовић и Милош Црњански. Поезију сам почео да записујем и пишем у седмом-осмом разреду основне школе. Појавило се у мени нешто као сан – бити песник. Бити песник тада

је значило много тога. А пре свега, значило је слободу размишљања, духовног кретања и артикулације много тога што тада нисам разумео. Већ у средњој школи, у првим годинама, поезија је почела да артикулише нагоне ка девојкама и да попуњава контуре љубави. Тако су прве љубави, страсти и „ваљушкања” налазила своја тумачења, осећаје, страсти, али и страхове у тим тада немуштим стиховима. Тако сам почео и прве стихове и тзв. „песмичурке” да шаљем кроз пушкице, поруке и писма девојкама, мојим симпатијама. И то се њима тада допадало. Поезија је лагано постајала неизоставан део мога бића, уз чију сам помоћ откривао и разумевао онај други нематеријални, духовни свет.

Све више је било важно да своје стихове, у којима су испретакане емоције, штампамо и покажемо не само песницима, већ и онима који се називају читаоцима, како бисмо указали на то како промишљамо и како видимо свет. Ја сам кроз цео свој век водио дубоко интимне песничке дневнике. У њима сам проживљавао и преживљавао свој живот, и радост и тугу; и срећу, и несрећу; и своје интимне успоне и падове, своје фрустрације, те описивао своје снове и интимно откривање света и времена у њима. И тако је то до данас.

У Сремским Карловцима тада нисам имао истомишљенике у својим суграђанима. Тек на факултету сусрећемо се ми – истомишљеници песничке речи. Окупљени око студентског листа *То јест* које је сјајно промовисао песник и књижевни критичар Саша Ра-

доњић, а убрзо је приредио и алманах нове војвођанске поезије под насловом *Црпјеж који кайље*. У овом алманаху обухватио је 19 песника, а недуго затим је исту групу песника представио у тада престижним књижевним новинама *Књижевна реч*. На тај начин врата су била отворена младим и неафирмисаним писцима, међу којима сам био и ја. Овај алманах појавио се 1988. године, а убрзо ми је изашла из штампе и самостална књига поезије у тада престижној издавачкој кући „Књижевна заједница Новог Сада” под насловом *Свишац на жици*, коју је илустровао сремскокарловачки уметник Ђорђе Лазић – Ђапша. Већ тада се и у Карловцима око листа *Кровови* окупља једна група стваралаца на позив угледног новосадског авангардног песника Вујице Решина Туцића, који је сачинио једну књигу под насловом *Нови ѝрилози савремене ѝоезије Јујославије* у издању „Карловачког песничког круга”; притом смо едицију назвали *Вийо ребро* у жељи да сачувамо успомену на парче ребра неумрлог песника Бранка Радичевића, које је у то време нестало из Градског музеја у Сремским Карловцима.

Поезија је, за мене, постала дубоко интимна ствар, нешто као не само размишљање, већ као дисање. Она је унела један сасвим нов ритам у живота и нови начин размишљања. Већ након прве књиге, песме сам објављивао у *Крововима*, *Бранку*, *Дневнику*, *Пољима*, *Књижевној речи*, *То јесћ-у*, *Писцу* и другде. Већ следеће 1989. године, излази друга књига песама *Свейшац на сћолу*, илустрована цртежима уметника Ђорђа Лазића

– Тапше. Ова збирка је била проткана традицијом и нешто што бисмо назвали правременима. У овом периоду песничке кругове сачињавали су, поред поменутог Вујице Решина Туџића, Војислав Деспотов, Бранко Андрић – Андрла, Небојша Кузмановић, Душан Патић, Саша Радојчић, Зоран Ђерић, Стеван Перић, Лука Салапура и др.

Након дужег времена изашло је из штампе у нишкој „Градини” можда мени најдража књига *Кућа на крову*. Године 1993. појавила се нова књига *Дворишће на небу*, у издању новосадских „Светова”, доживевши три издања. Тада сам већ био овенчан драгом песничком наградом, коју је додељивала редакција новосадског књижевног часописа *Поља* за најбољи циклус песама објављених у тој години. Исте, 1993. године, изашла ми је књига, у време жестоких санкција према тадашњој СР Југославији, на италијанском језику, у преводу књижевника и књижевног преводиоца Драгана Мраовића под насловом *La casa sulla strada*, или у преводу *Кућа насред друма*. Ова књига је веома добро примљена у Италији, а уз сјајни предговор италијанске књижевнице Ђане Салустии одјекнула је као својеврсно културно пробијање ембарга.

Како се песничке књиге, опште је познато, штампају у малим тиражима (од 300 до 500) јавила се потреба за објављивањем једног песничког избора, који би заокружио моју поезију, тј. песничка промишљања. Добио сам, 1995. године, понуду од „Дечијих новина” из Горњег Милановца да ми објаве један избор песама.

Предговор и избор песама под насловом *Душа на ветру* сачинио је наш еминентни књижевник и антологичар др Зоран Ђерић, а при избору својим сугестијама помогао је и песник Перо Зубац.

У мом песничком зрењу позитивну улогу имали су Перо Зубац и мој друг са студија др Небојша Кузмановић. Те 2002. године Небојша Кузмановић је био на челу Издавачке куће „Источник” и он ми је уз поговор Пере Зупца објавио књигу песама под насловом *Ветар на лицу (Зайиси из њоејској дневника I)*. Захваљујући Небојши и његовом „Источнику”, у време, рекли бисмо, моје поетске зрелости, 2005. године објављујем песничку књигу *Инквизиџори на небу (Србије) (Зайиси из њоејској дневника II)*.

Важно је поменути да је настављена и интензиврана сарадња са Издавачком кућом „La vallisa” из Барија. Они су објавили још две књиге песама, избор из поезије *Dove i signi sognano*, са илустрацијама нашег знаменитог сликара Момчила Моме Антоновића, у преводу Анђеле Ђанели и Драгана Мраовића, 2006. године и збирку песама *I nuovi inquisitori*, у преводу Анђеле Ђанели 2014. године.

Поезија је за мене била и остала ослонац и тачка одакле крећем, претражујем и откривам свет и њој се увек враћам. Ово је одувек било моје најсигурније интимно склониште и скровиште. Поезија је за мене била извор и смисао апсолутне слободе. И само сам, у кошници песничких речи, сам налазио и откривао прави смисао живота и слободе. Поезија је приступ и

јединствен начин трагања за самим собом и за смислом трајања; она је живот, она је кисеоник и она се дише. Понекад може бити тешка и потресна, а рекао бих и опасна, нарочито ако читате песнике као што је Црњански и његов *Ламенїи над Беоїрагом* или *Сїражилово*, а можда и Бранков опроштај *Кад млидија умреїи*. И док кроз стихове промиче душа и лице песника, ви нежно кажипрстом откривајте следећу страницу...

Жарко Димић

СВИТАЦ НА ЖИЦИ

СТИГЛА ЈЕ СТРУЈА

Кад бих могао
да ти кажем
колико ми је жао
што сам свитац
док седиш тако лепа
замишљена и без одела
огрнута својим рукама
сама на трему моје куће
у ждрелу ове бескрајне шуме
испод сијалице

НИВО

Док испијамо
и љубав
и отров
трудимо се
да то чинимо
из кристалних чаша
пуцамо у главу
златним зрном
пробадамо утробе
ножем са седефастом дршком
вешамо се о скупе лустере

ОКО РУЧКА

Ја увек плачем
у пијачну корпу
коју носим
у малој најлон кеси

Чиним то
испред музеја
недељом
недељом
око ручка

Тада срећем људе увек исте
који никада не ручају
или га пак остављају
за касне сате

ЕПИТАФ

Старост је
мана времена
врлина календара
осмех на уснама
гиљотиниране главе
радост на столу
целатове деце
исприка за труднице
и исписане баладе
вазна пуна цвећа
и устајале воде

ОВДЕ

У малом граду
мала црква
на малој цркви
мала врата
на малим вратима
мали човек
сваки дан

МЛЕКАРИЦА

1.

Понекад те лажем
али кад те сретнем
са мерицом млека
задрхтим
или језиком додирујем умњаке
а онда се некако
зарумени лице као
у промрзлог дечачића

2.

Зуби ти бели и бледи
звечкају ко' окови
с' малим затвореником
што вири
или мили
у машти ми већ

3.

Како је млада
и драга старица
мајка свих бајки

4.

Ти мирно спаваш
бебо мала

5.

И будиш се
не видећи
како светлиш у осмеху
и не знаш какву саљам
светковину са тобом
док шеташ сама
и гола
у својој соби
препуној лутака

Сремски Карловци 86.
Беби

ЛЕПТИР ХОДОЧАСНИК

Биљани П.

Она коју љубим
сада спава,
а ја претворен у лептира
сву ову ноћ
слећем и узлећем,
ходам по њој,
лагано да је не пробудим.
она је мој свети цвет
као свети град Јерусалем!
Чекам...
да се промешкољи,
покрене или открије
па да о њу уснулу,
мирисну и топлу
ослоним
крило, тело и стопе,
по њој се ваљам и мазим,
онда усијан скочим –
у таму хладну
да је не пробудим.
Гледам је онако мекану и лепу
како може бити само
на одру, у сну и при рођењу

и назирем трагове своје
Она спава
она коју љубим
сања
сања лептира
и у сну му трагове прати

ПРОСЈАКИЊА

Мирна, мека и јака
ноћу сама прстом нежно
у своје тело увлачиш
Месец

ПОЖУДНО

Подавала се
таласима
вода улазила
међу ноге
дотицала
слободна
грцала је
пенем мора
на уснама
немоћна
Тамним дубинама
светлела јој
светлост пожудно

ЋУТЉИВА

Гледам те и песму
ти говорим своју
немушту, јадну, стидљиву

Речи су испразна корита
потока и река

Зато сада да знаш ћутљива
моји прсти траже
себи знане путеве
на твоје телу

КАДА ОДЕШ, ЈА ВИЧЕМ И МАШЕМ МАЧЕМ ДРВЕНИМ

Ја сам јунак, једне, нове битке
И поносно јашем на челичном пајацу
Изјављујем
Да је моје дело, недељиво
Мастило неизбрисиво
Сузе ми од шећера слађе

А, ти, девојчице, жено, мила моја
Ти си анђео са крилима гаврана
Моје речи бол
Бегунац са бојишта
Издајица небројено пута
Мој једини војник
Ти никада ниси имала разумевања
За оваква јунака
Заборављала си моје битке
Побила моју стражу, моје анђеле чуваре
Као да је какав грех, склапала си очи
Над мртвим ми ратницима
Поглед ти је брисао, смешак тргао
Моје чинове и ордење
Сву славу си ми однео
Врелим, меким уснама
А ја, ја сам те грлио као победу

На час бих застао дирнут месецом
А онда бих се распалио
Као први пут заљубљена курва
Војевао са тобом и на теби
Моје љубљено ратиште
На ком гинем и за којим мрем
Сутра ћу, знам, срамно капитулирати
Пришијен уз твоје тело

НА НАЈЛОН ПИЈАЦИ

Купујем
лобању и окрњени кристал
кафене шоље од кинеског порцулана
па онда кући позовем
другаре из хале
причајући им уз јефтину брљу
пресуту у боцу мало бољу
о свом негдашњем пореклу
показујући им на крају
главу славног претка

Када оду
и останем сам
ја плачем
извињавајући се
свом оцу

ТРИ ДАНА КИША ПАДА

С јабуком у зубима
псујем и пљујем
Ко деца кад плачу самотна
страсти дозивају мачке
окаснео фебруар у мају
Земља мења полове
и ја мењам себе
Разрооки путеви
скакућу мојим возилом
Нагињем представу
испијам карту
ходам корзом
на жену једну мислим
мисао запалиће тело
победа могућих жеља
док ми се диже
рука у џепу
С јабуком у зубима

ЛУТАМ ЗАЛУТАН И ПАМТИМ

Отворена врата пут небеса
на окуци бескраја
завирујем
живот у хоризонтали
смрт у вертикали
хартија чиста
споро ал жути
развојне вене залутале
срчани осмех кржави
ти плач тај склоњив
ти гнев улудо ломљив
ложени снови лепљиви
изгорели у даху љубави
мој старац на самрти пита:
„Шта је то?”
траћим место у простору
сате одузимам дану
упијам светлост

Наједном лутам залутан и памтим

Плетена лоза скрива
дечје карневале
и слатко ми грожђе прича
о далеким и живим прецима у мени

развојна линија на длану
сва је у дроњцима

Остајеш ми само ти на крају

Песмо моја
мени драга
и да си усрана

КРАЈПУТАШ

Развигоре
ослободи ме
или ми бар слово
из имена дај

ЗАМИСЛИ

Да дрво осећа
док га секу и док гори
Да траву боли
док је косе и газе
Да те цвеће мрзи
док га дајеш
оној коју волиш
Да ти месо
јауче у устима
јабука и трешња
плачу у зубима
Замисли
Да изненада чујеш
вриску, скику и јауке
толике муке и агоније
каква би бука
на земљи настала
Замисли

МОЈОЈ СТАРОСТИ

Ругај се!

Али време ти не пролази

Нимало спорије него мени

Младости!

МОЛЕР СУНЦУ

Да се додворим сунцу
обојићу ево небо ово
и зато постављам лестве
из канти ових огромних
ко бунар дубоких
четком од шума
и бистрином ума
бојим небо
модро – зелено

Онда ћу брзо
да загњурих главу
у небеске груди
и почнем да их љубим
хвалећи децу му облаке
док не постанем сунчева влас
и отпловим тој прекрасној
златној коси
можда и цвет сунчани
привијем
новом постојању

У ДУБИНАМА ТВОГ СТАЊА

Ја тражим џепове
шаке да склоним
и гле
огледало обично налазим
наместо лица огледам таму
и тада
са лица скидам
обрве, нос и очи
брбљивим устима остајем сам
нем са кашиком у зубима
нит сам окован нити празан
само жив испрескакан
претворен у пацовски хиподром
станујем у кладионици
врелом џепу међу ногама
непостојеће класе
тако бар кажу и пишу
И ВИЧУ, вичу
у дубинама мог стања
без одјека каквог
рецитујем безвољан
бојама тактног мотора
честито намазан уљем
са здрављеном цигаретом
на доњој усни
Не тражим ништа, ништа!

СКОПЧАН

Разбијене главе
скопчан мислима
поломљених зуба
и дрхтавог гнева
шћућурен скривам
отеклине мањкавости
испод натруле ћебади
и буђавих пешкира
излазим тражим
у металној плочи
на темену
у време ово громовно

НЕ – НАСЛОВЉЕНО

Где сте ме нашли
зелени сватови
бубуљичави анђели
нагрдили сте име
немоћном природином сину
измучене вам стреле
као пијавице сишу око
старом пешчаном часовнику

Рђаво се опходите
ви врази
што се издајете за чуваре
крчме божије
наливате сваком чаше
не гледате у очи
већ у стопе
ишчекујући
Оне у анђеле прерушене

ПОНЕКАД

Жилетом бих да разрежем душу
прљавим
рђавим
жеље бих у пени
из шоље да испуним
радост бих животу да учиним
и почнем да делим
жене бих да окусим многе
да женим
двапут бих да старим
да не венем
цвеће бих да поједем
начин бих да начиним
да се заборавим

ЧЕКАМ ВЕЧЕ ДО ДУБОКО У НОЋ

Релаксирам тренутно
властити ограниченост
покрштавам постојеће путеве
и називам “Бескрајним”
Расецам лоптасти сир
као земаљску куглу
касније се осећам
као помужена крава
ослобођена напетости
Безвољно
пеvuшим уз часовник
тик-тактик-так-тик, тик-так
чекам кључ да се окрене у брави
да се прекине ова мерљива тишина
у секундама или на капи
Мачеваоци
две руке са шакама
стварају чарапу са шарама
у око ми се увлачи сенка
умор ће ме издати сну
Аххххх...
одахнем чекањем
па крцну намештај кроз тишину
заборављен промешкољим уплашено
зевнем

и наставим двобој
Очајно стање светлости
и хајка мисли приноси ме кревету
ватра се гаси
судим по покретима ножних прстију
Очи
ми се склапају
тонем у столицу
чекам нешто да се догоди
још вече
чекам вече
до дубоко у ноћ

Не чиним оно што би требало
на сваки начин избегавам
да удовољим обавезама
нешто ме гура у провалију
Живот препуштам случајности
онај истој од пре рођења
надам се немоћан
да ћу у овој партији
имати минимум среће

СПОМЕНИК

Шетам Стражиловом
не усуђујем се погледати горе
скрила га шума
курва је људска рука
знам
осећам чистину
и вертикално
пусто поље

ЗУБИМА

Свечарим свакодневно
празне посуде сахрањујем
врело брање и орахе црвљиве
згужваним длановима
окамењену земљу пљешћем
с кости притишћем дебло
капљицом приказе пљујем
и бришем
пешкиром сувим балавим
грло ме боли од кукања
и страх мучитеља непознатог
што ми зубима маше
без боли сулудо гризу
заноктице
нокте
прсте
руке
спретан покрет главом
наопако ме трајају
властити зуби
Да
од свега остаће зуби
док свечарим свецу
мог дела таме
Зубе

Намерниче
волео бих ако их некад нађеш
да их што ближе сунцу бациш

НЕКАД ДАЈУ А НЕКАД НЕ ДАЈУ

Не дозвољавају ми
на мину да скочим
ја заиста ником нисам желео
ништа лоше
само себи да испуним жељу
свом знању и доживљају

Желео сам да осетим
како се човек распадне, разлети
и шта мисли глава откинута
док лети и без капе и без тела
сама

Од свега ми се чини засигурно
да се поглед осећа и креће
као на тобогану некако детиње, срећно
па онда као код сликара
у ушима врела боја црвена цури
а далеко у пољу нешто се креће
срце на пример

Па да још буде смешније
и пси у плеће погледају
хоће ли они имати више среће

УЛИЦА СЛЕПА

У улици слепој
мирис људске немоћи
брдима смећа затрпан

Стид ме је човека у мени
светлих булевара и фонтана
избегавам храмове у своме ходу

С болом у ноздрви
трчим да прођем
и назовем је својој

УГАРАК ПРОШЛОСТИ

У сваком стиху
у свакој речи
наћи ћеш угарак
своје давно изгореле
прошлости
и љубиш и мрзиш
свој лик
лик давног претка

Сад знаш зашто
с муком
одлазиш до огледала

У ОВОМ ПОЉУ НЕМА ГРМЉА

Слагао сам
гладна истина
окреће ми леђа
чувар поља
овај пут
нанишанио је
чврста прста
у мене
тренутак пре
очекиване светлости
помислио сам
можда
у неког
иза

РАК

Вилицом
зубима крхким
стежем ти грану
чекам
погледом пратим
твоје дрво
како се суши
убеђујући те
из дана у дан
колико сам ти
Непоуздан

ПОНЕКАД ЗАИСТА РЕТКО

Понекад оживе речи
и на смрт преплаше немог
овца ухваћена у замку сунца
љуби земљу изгорела погледа
преморен пас излудео
пати ход пијаног Сремца

Печурке ничу иза олтара
стопало на мозаику газе
масакрирано цвеће
истргни ашов баштовану
зариј га у срце његовог отирача
слободи кличу роде

Док држе књигу у руци
неки људи плачу
за пропуштеним временом
и изгубљеним сазнањем

Месец нам није мање вредан
нарочито ако је пун
страх ме је
колорит просуте зелене боје

Гони ме да уочим земљане
а сад погледај у шаке своје
шта се то миче у њима

ДАНАШЊИ ЉУДИ

Данас је ватра влажна у људима
са лепљивом бојама на лицима
која се скида
која се гаси

Данас су људи недоступни и сами
и сви живе осећај
да их баш сада овог трена
неко негде тражи

ПРОЛЕЋНИ ПОНЕДЕЉАК

Ексером равнам корито и лавор
Као копље ашов забијам у кртичњак
Врхом стреле чачкам кутњак
Једем непоједено
Мотиком ударам по пластичном прсту
Скривам се у канти за ђубре
Данас када га носе

У КАФАНИ

Који степеник
више или ниже
која прича
дужа или краћа
за кафанским столом
се сједињују
бисерна ниска и мамутска кљова
шаке радника и лице попа

ПТИЦА

На Јаблану покрај пута
којим свакодневно ходим
лимени венац виси
и масном плавом бојом пише
ПТИЦА САЊАЛИЦА

Док грана се сунце
и лџа у диван дан
на Јаблану умиру рђави
тек прогледали стихови

УМРЕТИ КАО КЛОШАР

Желео бих да умрем као он
сам
незнан, незван, позван
од смрти
она једина увек мисли на мене
она једина зна где сам

Лица поклоњеног тротоару
и укусом отврдлог говнета
на уснама
у фетусном положају
покривен собом
отворених очију

Желео бих да осетим поглед
како се гаси
док ми се душа
извлачи из тела
као дете из материце
без јастука под главом
и гомиле влажних безумника
около

Клошар умире
као човек када се није тако звао
умире сунцу поштено
враћене светлости
блаженог уздаха
пуног таме
сам
незнан, незван, позван
од смрти
то тако треба
Човек

ЧУДЕСНОГ ЛИЦА И ГАРАВИХ ОЧИЈУ

Као какав замах четком
помамног сликара у олујној ноћи
теразије тражим у њих да ставим
своје ноћас извађене очи
удар челом у плавом
телеграм у пољу
роштиљ у ноћи
са мермерним тестом на леђима
дубином таме свилене
језде звезде на жици
слепи свитац чудесног лица
гаравих очију са ватром у грудима
игра
у лудом ритму вилиног кола
ниска ватрених стопа
болна је вриска уснуних поља
у круг
у круг
у круг

ХОД БУСЕНА СА ОКОМ НА ЧАРАПИ

Рођен под тетуравим пламеном петролејке
влажан и безличан са прегршт гвоздењака на телу
у славу предака и будућих поколења
прохладног јутра уз цику дрва у шпорету и осмех
пролећа
копертом умотан и биљцем прекривен као пољем
каквим

претећи палцем сам сисао мајчино млеко личко
(пробуђен)

Па ме груну бусен у лице сремски
керебечен пробуђен у шуми винограда
маказама кипуће грожђени плод
секући тупо олгаре молерске
ову лудост као да сви пре мене у мени сневаше

(осмехује крезуба калдрма)

Тад полуди живост изгорелих календара
и у час ту буде хиљаду и ноћ и дан
рђава полуга стеже зубе
фијакер тражи риђана
о врату цркве звона јече

Нешто ми се до кликера у цепу диже
то ми другарица Ирена прилази све ближе и
ближе

(на зиду огромне беле куће)
О како те само цртам блудна непозната жено

Распикућо маљава
ампер сунца о трonoшцу
дланом зубе грејеш

Ослоњен вратом калдрми
Премећу очи журне ноге сокаком

(у подруму)

Нек се точи
ја њу љубим
ја њу водем

У сну ме сада ево знакови сигнали нечији буде

(да то није нечастиви?)

Крстови то крстови бледе САМИ и неочешљани
ту не можеш наћи речи оправдања осим сањања
у смрадним неверним барама
ноћу устајем бунован и без одела
са већ гњилим глоговим коцем у телу комарца
и убијам из ноћи у ноћ око и срце љигавом
господару

да прокључа хладан хоће искидано споро
кроз безброј змија газим свака им тачка и шира
на телу

У Гордијевом чвору мог стопала

(камене ми се руке, ах боже зашто се будим, и
родих телом)

Пред лице дижем шаке и ноктима скидам
слој по слој мени непознатих лица

(бекство у капи росе)

Властитим огледом у капи росе видим како се
рађам
подмећем језик крвав и прљав отимам свој лик
још једна кап у мом унутрашњем бунару
(повратак небом)

Врисак и назад враћам се милује ветар моје голо
тело удишем ведро

О постељу удара бусен као метеор
(чујем часовник и оком чарапу тражим)

ДУША НА ВЕТРУ

У ЗЕМЉИ ИЗГУБЉЕНИХ ДУША

Ослови ме песмом ти црни анђеле
и хладним сјајним језиком
склопи ми очи
пре него се скупџ цврчаво месо
на широком бледом столу
С јабуком у устима још увек стојим,
човек-прасе у сенци златастог свода
Забадајте своје нокте
нек вам зашкрипе подмазани зуби
и клокоће вино у крвавим грлима
Кидајте комаде непотребне
у славу постојања
Када се искида безмерна тишина
и утихне лупа желудаца и онеме већ сите очи,
сав простор надјача тишина далеких звезда,
полако устаће кости разбуцане са прљавог стола
преко
пијаних тела тихо ће прећи
човек-прасе пун таме
у земљу изгубљених душа
Стајаће тамо стиснут и задовољан
са сувом сузом привиђења,
на месту где је некад стајало око,
уз децу које су убиле мајке,
и људе у сну умрле који га и даље сањају

ОВА НОЋ ЈЕ НЕПОСТОЈАНА

Ивани Жиџон

Ова ноћ је непостојана
и бескрајно дуга
даља од било каквог знака
У овој соби љубав је као снежни чај
Невидљив знак
у трзају ораха
или вејавици кестеновог лишћа
У левој руци држим дневне новине
у десној нож
секући њихово лажљиво оловно срце
У ципелу од меке коже
слива се зној
Низ нож отиче штампарска боја
Преминули су силина и поклон и дар
седим на стакленом трonoшцу
уздрхтао
Као стари лист у олуји
Летим, летим
Цртица-кратица-кртица
рез-зарез-нарез
Име ти смишљам и сликам
Поларна звездо
Под истим покривачем

септембар 1988. Сремски Карловци

РАЂАЊЕ

Умрљан крвљу
говор, сирот и јадан
исечен језик
зубима га са усана ваља
тек рођено дете мисли,
налази излаз
из утробе
црвене, топле
тражи лик
у огледалу
усамљености и страха
у огледалу види
реч, реч, јадну
влажну и крваву
и остаје
остаје то исто

ИЗА ЗАВЕСЕ ПОГЛЕДАМ

Иза завесе погледам
Своје мокро тело
Додирујем га вршцима прстију
Како то чине твоје усне
на тврдим брадавицама
Видим мамуте у гледалишту
Страшну рику чујем
Људи претворених у седишта

ДАНАС, КАД СЕ БУДЕ БАЈКЕ

Тек сада ми дрво шапуће тако тихо
најтише

Танани покрет прстом
небитно садашње

Данас, када се буде бајке
сами се плету ћилими

Искра у стакленом оку
обмана дупље

Нечастиви свуд по брдима
пали ватре у славу

Халуцинације

У закључаном орману
кукуриче петао

буди једно јадно несретно
и похабано створење

Ти трунеш, безлично и голо јутро
на чистој

Затегнутој

И хладној постељи

ГРЕБАЊЕ ШУМЕ

Скривени шаптач плаче
притишњен тишином

Нокат му примиче шуму
по свеже окреченом зиду

ЧЕСТО ЗАГЛЕДАН

У шуми ватрених руку
на кратком огуљеном штапу
окрећем кромпир
свог детињства

ПОЕТСКЕ СОБЕ

Окренут својој унутрашњости, свом духу
човек може створити свој град, свој дом
властитом перцепцијом, армираном емоцијама,
може свити своје топло гнездо и почети своју бајку
где до смрти траје детињство
успут прескочити све клиске и труле степенике
друштвених облика и људских односа

ГЛЕДАЈ

Како умире зора
прохладним јутром периферије
колико прозора светли
после поноћи
и цичи постеља улице
Болни свете
гледај
како се гуши јутро
у кашљу

СЕНКА

Рефлектор на вертикалној дасци
прикован
хоклица на хоризонталној дасци
залепљена
Моја глава обасјана
Иза, на окреченом зиду
огромна сенка
мојих ушију
као да уши померају

КАО КАД СТОЈИМ

Као кад стојим на стази
у иоле обичној шуми,
где је асфалт појео све природне правце,
с лицем у бојама семафора:
помирим се са чињеницом
да губим памћење

ПОЈАЊЕ

Утроба јечи прикљештена
Зубима камених плоча
Тихи бронзани ламент
Православља
У металној бурмутици
Дрвена казаљка
пушта корење
Уста времена
Меке брадавице
Мили покајање

ПРАВАЦ КАО ДА ТО НИЈЕ

Топла је ова ноћ
дуго већ
не чујем
и не видим
Путујем
властитом класом
стајем само
на својим станицама
Али
правац
правац као да
није мој

СВЕТАЦ НА СТОЛУ

КУЋА ОД КАРТОНА

Да заборавим
испијам и оца и мајку
јер не знам и не памтим
Ко стожина надевен
слојевима вашкавих буља
сваки нови дан славим
разређеном ракијом
У бучној кући од картона
све свеце редом по календару
с пролећа запалим
и често се загрејем

НА ПРСТИМА НОЋУ

Када мој отац заврши посао
иза мене остави окаснеле возове и слова ЈеЖе
уморан стигне кући док изува од километра
отврдле чарапе
у вишку попије пола литре ракије оштром
бритвом нареже
сјајне топљиве сланине очисти главицу
белог лука
За столом придрема тргне се на звук
пиштаљке и легне
Пошто заспи мајка на прстима хода по кући
кад се из собе зачује гласно мрмљање
...Гајдобра, Оџаци, Каравуково, Богојево,
Даљ...
...Врпоље, Босански Шамац, Модрича,
Добој, Какањ, Завидовићи...

С ОЦЕМ

1.

Кад отац сиђе с „точка”
одради још коју векну полубелог хлеба
на спорим југословенским возовима
који уздуж и попреко продубљују ветровне
шаре
често ми уморан између залогаја нешто и каже

2.

Ноћас сам на тренутак дуг као нечији живот
био бржи
и од бога и од судбине први до смрти дах
сам јој осетио
Са мном је допутовао човек који је пронашао
неверну љубав
У кући је на место иконе држао њену слику
о њене се трагове
каже свакодневно спотицао од када је нестала
Разговетно ми је говорио док су му се низ
лице сливали цветови
Децу је поверио старој и болесној мајци
за пасом му се кезила скраћена ловачка пушка

Не, нисам га пријавио
Лагано испијајући киселкасту ракију додао је
Слушај сине такви се путници никада не
враћају возовима
не зато што не стижу на њих него су им и
сувише брзи

3.

Унео се у тањир и одлутао за кашиком само
њему знаном пругом

ЈА

Деги Лази Димићу

Праг кућни је барка са мапом света као једром
која дозива брзе и вреле метеоре
Моје Пра загледа у далеке звезде
скривени читач нестрпљиво очекује
новости из космоса

Чукундеда се ломатао и сачекивао
по босанским и далматинским врлетима
намернике и злонамернике праве и здраве

Помела га црвеница Личка

Прадеда је секао храбру канадску шуму
вешто бацао секиру на дивље банде
које дрво је стигао крст на њега стављао
за старом кишницом пљувао зубе
Ваљушкао се у пролетњем стајском ђубрету
деца му брке чупала

Помео га ветар старости у лутњи његова
погледа

Дед ми је уснуо у хладној Енглеској иловачи
хумка му изгазила кратка и оштра трава
душа му немирна лута од крајпуташа до

крајпуташа

Помела га једна давна ноћ

Док је по личким падинама чувао стоку
трчао је за локомотивом и звиждао

са крампом ломио руке на радним акцијама
Једно јутро је пљунуо у оборац
што је с пролећа сваке године од њиве
чинио наплавке уз тешке камене ограде
шездесете је увезао стари кофер амерички
јагњећим цревима
Осакаћен немиром хода и данас возовима
за њима сама срушила се кућа њивом пузе змије
Помела га врачка циганска
Рођен у срему крај Инђијске ложионице
презименом и именом кроз кашаљ почех
говорити
растао у Карловцима као груба српска путуња
до данас носим и радост и тугу слатко
грожђе и вино
од маја купао у Дунаву славио рибу
тршчаном пецаљком
од чесме до чесме умивао своје лице
дерао једине ципеле низбрдо чувао узбрдо
сачекивао иза вејавице лед по барама
јурио њима на старој ложачкој лопати
играо хокеј конзервом и кривом врбовом
граном
са другарима и братом пробао цигарете
у мрачним сламнатим таванима
Прве љубави кусио у златастим виноградима
склањао јесење лишће под кревет као благо

по поноћи ходао оснеженим Карловцима
сусретао сличне себи разумевао трајање у
траговима
враћао се на њихов почетак и као вешт ловац
пратио себе
тражећи слутњу која је ту негде застала
Стојим ту код горње цркве на углу ветрова
и чекам, чекам
Помело га чекање ту где не расту брезе

СВЕТАЦ НА СТОЛУ

Моје су зенице капи јутарње росе
заигране титрајем пастува
дозивам те у недрима
кроз стакла мисли
Миловање засело у прочеље стола
на ком светац лежи
Не моли се устани и прођи
као утвара измигољи сву силу бола
Бајај,
бајај љубави саме ће заиграти чаше
пламен свећа устукнуће сунце љубави
одбиће маскаре
Надвиј се над груди и напој срце
славиле те дабогда твоје усне
то вечно појило незграпних валова
Жедан и несташан из Јеванђеља срче
васељењу
линије са лица скакућу по столу
окрунио се сто милошћу
Од љубави васкрсао светац нестao

НОЋНИ ЗРАК

1.

Мој брод једрењак разапиње речи
и са леве и са десне стране прамца
именујем и исписујем посвету
уз линију таласа сви свети хрле
хридици мојој која је све ближа и већа

2.

Смркава се у шољи топле кафе
коцкица шећера уноси мало светлости
ствара се укусни занос полусна
лик твој на површини ћарлија
ветар се осмехује па цвили
на замагљеним прозорима
унутрашњу фасаду прекриле су хладне капи
и лагано отичу олуцима унутрашњих немира

3.

Ходам по главама непознатих
и појим суве усне сенци
сметен и раскопчан вучем облак на узици
хипнотишем фарове хаварисаних аутомобила

кичмом силазим низ депонију својих утисака
као да је стваран овај ноћни вашар

4.

Усисати па пљунути своје душевно стање
у бледа раскршћа на длану
обликујем покривач што ми га даде Ветар
онај исти што само једном даје и носи
и лишће и косу са главе Време га називљу

5.

Покрај ограде пролазим куд нико до мене
обувен прошао није и где се види поводац
али не и пас
ко се ту попиша тај у исти час сагори нестане
Ту су обе руке леве а тело само збуњена сенка

СЛИКЕ

1.

Свиле се Виле око ружних речи
која је већ одаслала туробне одјеке
дуж униформисане улице

2.

Овде лагано стари Немир
прашина му до колена
коса му паучина
безуба сува уста би дојку да сишу
макар какве увеле стрелице

3.

На једном од зидова запис
„Уцвељени миш гладну мацу тражи”
Видљиви трагови канџи
преко на брзину исписаних слова

4.

У пустој сали одјекује метални новац
за њим се утркује тишина

у углу оглодани ланац
Светлуца

ИЗ ЧАШИЦЕ

Испијајући задњу чашицу
напуњену остацима духовних невоља
одмах ту иза угла шиканирао је своје тело
приближавајући се жицама неба
Ишчекује ведрину и бива све лаганији
слепила у прљавим и знојавим шакама

Кроз бол покварених зуба светлео му осмех
као детињство у старачким очима
Лебдела секира
у час пресече врат младом дрвету
ЦАП-ТАП
прострујало је отрулим тепихом
шумске гробнице
ТУП
Оста сама чашица на столњачкој
једноличној пољани

ДОЗИВКА

Тамо где шума наслања образе
вихор се о камен спотиче
трава се од себе сеје
суво грање небом шеће
рђа је изјела гробљанску ограду
свиње се дивље о крстове чешу
стазице лагане скисле и зарасле
каткада изнебуха ту проиграју коло виле
Сада тамо као да никада било није
ни речице ни млине ни њиве
као да тамјан ту мирисао никад није
нит рзали коњи ил благо мукало
тек по шпиљама бронзе тихо јекују
Чијим ли се знојем ветар овај осолио
Ах, када би само могла брда ово нема
да проговоре
какви ли су људи на њима стајали
чије су приче песме и повике слушала
Ах, да проговоре тамо

ПОКУШАЈ-ИСКУШЕЊЕ

Над њим кандило лебди
дубоко удише
ко да га смрт сустиже
тешке и маглени мирисе тамјана
Застакљен иконостас
како звона звоне пуцкета
Од искушења исцрпљен
простро се хладним мозаиком
Сам наспрам бога
Пискава молитва
стакло је замаглила
попуцале су боје лица
Кроз стакло се и свеци чуде

ВОДИЧ УСНУО НА ЛЕЂИМА

Мој водич кроз олтар
моја чежња и љутња
мајдан који ме ка себи вуче
моја лептирица и свитац
вера-невера-глад
недодирна и плаха
за коју не знам
да ли је испред или иза
у час шапуће и ћути
никада начисто
каткад нема и лепа-пролећна
МУДРОСТ
Ноћас је дубоко уснула
уморна на мојим леђима

ВИТЕЗУ ОД ВЕТРОВА

Милићу ог Мачве

1.

Ветар ми насликај
а на њему Лутњу
у кочији од снега

Сневесели задовољне свеце
док у раку спуштају ОНОГ
што ли је без греха

2.

Лет кукавичјег јајета
до гнезда пренеражене птице
коју је у час убио
разочарани ловац
изнад залеђене баре

3.

Просути кишу до богова
по високим оснеженим врховима
тако изненада, мучки
може само обманути небо

4.

Допратио ме до огледала
уметнуо лик у огроман сановник
као лист у Хербаријуму
Године бих заборавио
док бих га нашао

5.

Захвалност је ту непризната
и крхка као савест
доведена на почетак лавиринта
Сав новац остављам и одлазим

6.

Пут повратка је лепљив
и све се тегли, изругује кроз стакло
Измиче светлост из сна
ножем засецам лице
бол не осећам
не будим се

7.

Промичу просјачка лица
у чистим, елегантним оделима

како наиђу на старог ратника
они не стају и не хају

8.

Газим кроз златасту пену
лабудовог издаха
издалека чујем дечији смех
лагано се у мојој глави камене
најчистији сјајни облаци

9.

Крој од капута је примерен мом стању
немоћног човека са именом бога
стакленом плочом теку реке судбине
од извора до увира бацају у њих
каменчиће сваковрсне, душе и животе

10.

Епилептични токови линија
копрцају се на длановима
који од тежине временом
лист хартије не подижу

11.

Зато, исеци те меке паперјасте облаке
Маказама
Сложи у прост колаж
по својим стопама
Слушај и памти
звук када земља пије кишу

12.

На живопису остала сенка
Молера
Светлост је свака ту хладна
Оштар поглед свеца
И сунце се склања од огледала до леда

13.

На седам брда као и Рим
стоје Карловци
над Карловцима као Христ
О Ветар разапет
на дугу закован
синовиди Витез од Ветрова

ПОД ПРАГОМ

Ђорђеу Лазићу – Ђајши

Ознојан остављен
у амбис прошлости
чуван каменом
скривене светлости
под прагом свог дома
крцкају кости теретом
временског хода
само огњиште да је ближе
ватра на грудима гори
смислено већ одавно
срушено около лежи
као стрв душмана
с гађењем склоњен
сад већ негде у шуми сам
осећа звери на себи
хладне су кости саме
у храстовом ковчегу
Негде далеко синови хране иловачу
дође му лак камени праг
скривен од земље
обрати пажњу
како ћеш стати путниче
можда се некад неко и врати

ПАУКОВИТО

Онај који покреће ветар
широким замасима својих крила
Стоји на две куле са огрлицом око врата
између паучина носи разапето камење
Кроз стакла своји извора
господар змајева, курви и чоколада
сагиње се
и дохваћа
поруку усамљеног и жедног ждрепца
„Ти си чуо, за човека и зеца,
А ја на својој глави на место круне
Као крошње носим,
Кошчане руке и жедан сам”

О ГРЕХУ

Венчани прстен је мењао за вино
жени касније причао-говорио
кроз валове уморене постеле
хватајући дах милујући богородицу
да ће га наћи у телу рибе
од тада жена свакодневно
обилази рибљу пијаци

КУЋА НА КРОВУ

Постоје људи који се заборављају
своје песме и своје љубави
нит се виде нити знају
ходају кроз бескраје огледала
За њима не лају пси
нису у редовима не чине гужве
Одмарају се само у сенци
посеченог дрвећа
куће су им на крововима
а приче немају речи

РАСТРЕСАЊЕ СИМБОЛА

Пусто острво
васкрсава појам
космичке слободе
Круг-венац користим
Венац белог лука
против глади
Венац најлепших цветова
против љубави

ИДИ ЉУБАВИ С БОГОМ

Теби мом сину
од крви и меса
мојој пустињи пуној привиђења
пишем
прстом ко штапићем чаробним
док време тобом неприметно пузи
завршавајући пут у станки срца
не обазирјући се за празним странама дневника
Онда се с муком у отежалој тишини
разиђу родбина, пријатељи и комшије

ОВАЈ ПУТ САМА

Трећи пут је писнуо воз
дозивајући окаснеле путнике
уз трзај и звек кренула је лагано
крај отправника и сигнала
овај пут сама
сасвим сама

ВИЛА ОД ЈАГОДЕ

Кад се пробудиш
већ си постала Вила од Јагоде
Жудна и заводљива чаробница
Далеко си од било ког дотадашњег хода
Путеви и улице теби теку као река
Односиш лоше и нечитке тајне
стојиш мирна
нехајна као слуга

за И. Ж.

КИША У ОКУ

Чудно је и мутно то стакло
у твојим очима
Некако неискрено и суво
непрозирно
и поред тога често
њиме киша пролази

ИНИЦИЈАЛ

Она коју желим
хоћу да ми постане курвом
И хоћу
И нећу
И хоћу
Да је себи изнајмљујем
на сате дане и године
Покусала је ноћас сунце
изнад мојих гора

ЈЕСЕН

Низ изкрзану улицу
окићену столетним липама
одвајкада јесен долази и одлази
с ветром

РЕПРИЗЕ

Гола девојка хода улицом
крај биоскопа пре почетка филма
награђена је овацијама и поклицима
Сутрадан
го мушкарац добија погрду и тешке батине
разбијене мошнице и зубе
И ноћас је дунав заиграо валцер
примио и обљубио нову притоку

МИНИЈАТУРА У ТОПЛОЈ СОБИ

Зборила је зима оштрим језиком
у посном лонцу
Ћарлијао је ветар у млаком димњаку
олистале су приче непознатих трагова

МОЖДА

Живот је безбојна борба
као када лук мирише очи
ослања се на светлост
неприметно хода и памти
окружен фрескама својих лица

КРАЉУ

Лако ти и за краљевство
и за коња
да на теби није
тешког оклопа
круне
драгог камења
недара пуних дуката
од сребра панцира
и баснословног мача
нерођеног копилета
Ни зато ништа
тело ће ти лако наћи
у трећину рђаћеш
сваки педаљ муљавог корита
додирнуће, стискати прсти
слепи
грозничави
махнити

ЈАХАЧ

Окрњене руке
Пикавци непушача
Изгубљена крила веверице
Бодљикаве власти љубљене
И у трен постајем
Свирач на мислима
Јахач оронуте бајке

СМЕШАК НЕВЕНА

Човек

Чачкао је нос у туристичкој агенцији
и чистио лишће на тргу
распростирао леђа каменим плочником
непознатим наклоницима разносио цвеће

Жена

разбила посуду на тржној чесми
несрећом разуларена предсмртно стоји
умор јој мрси косу у прашњавој секунди

Човек и жена

смешак невена

Платило задњег века је журба која протрајава

А. С.

Низак и пуначак
Абдулах Сидран
Богом дан
и хваљен
и здрављен
За пасом му
с леве стране
звезде спретне и сретне
са десне стране
невољне-паћеничке
Он их својевољно
левицом и десницом подједнако
и наизменично
као какав пиштољџија
петеже

ЦРТИЦА ИЗ РАЗГОВОРА

Бранку Андрићу-Андрли

Здраво Андрла

кажем ја

Здраво Жаре

каже он

Чудно ми нешто изгледаш

кажем ја

Истина је

каже он

Као да си добро сањао

кажем ја

И то је истина добро сам сањао

каже он

А шта си сањао тако добро

кажем ја

Сањао сам, сањао сам да сам Десанка Максимовић

каже он

Заиста би желео да си Десанка Максимовић

кажем ја

Бих заиста

каже он

А зашто...

кажем ја

Зато што се не бих бринуо хоћу ли

доживети педесету

каже он
Или би можда да носиш шеширић
кажем ја
Носио бих ја и шлем само да сам Десанка
Максимовић
каже он
И ОДЕ...

ДВОРИШТЕ НА НЕБУ

ТРАЖЕЋИ ИЗЛАЗ

Из ове непостојане хрпе речи
из овог света полупаних огледала
под стену бих да легнем огромну и тешку
да ме више не газе подневне сенке
у недрима да ми се смирују змије

ГУШТЕР

Гуштер је на трагу
већ данима срца сунца
кроз уста небеса
мења боју
изненада киша
значи тренутну смрт
траговима

ПОНЕКАД У СНУ

У сну сам
срушио зидине својих лица
и препустио замасима лептирових крила

Уплашен појавом сунца
ухватио сам властиту сенку за врат
и очајнички је стискао, стискао...
до крика што раздире зору
и помера ноћне птице са грана
чудне створове у тамне шишжаве таване

Често ме у сну посети моје Ја
то страно биће и сити се намислимо

КАО БЉЕСАК

Снажан бљесак
у ретровизору
кућа хода
крећу се споро
висе руке
на кормилу бицикла

ХЛЕБ

Умеси љубави то просто тесто
улиј у њега мало јутарње светлости
уквасај претходно стрпљење
ово тесто обликуј нежно
у светлој и сјајној посуди
чиста срца у прво поподне
однеси и стави под сунце

Никад се не предај
узимај по мало
жваћи лагано
сањај
и она ће доћи
намирисиће

ЗНАМЕЊЕ ВЕРНИКА

Твоја је љубав неупадљив гест
након буђења тог свакодневног рађања
један лагани покрет руком у ваздуху
и твој поглед који је прати
до олтара

МЕХУР

Беживотно скидам хаљине и лежем
у мехур улази ветар кроз лишће
надолазе пријатни таласи ноћи
у мехур кад пукне
закопајте ме речи

ЗНАК

Остајем сам и беспомоћан
затворен у пра-шкољци
у скровишту наместо
лажних бисера
овде ми свака мисао
причињава страшну бол

НА ПУТУ

На путу јеванђелиста
висе бескрајне слике
низ глатке зидове времена
окачене о нити светлости
нико их не примећује
не пориче

СКОК

Кроз прозор куће
ево скачем доле
у љуске живота
у похабана стања
лебдим сам
у непрегледној паучини
до земље има још једанаести цм камена
до океана незнано километара
стојим
лебдим
не пропадам

АКО ЈЕ СУДИТИ ПРЕМА ФОТОГРАФИЈАМА

На овим фотографијама живих више од пола нема
њихово трајање је и моје трајање
осећам да лагано нестајем бледим

Као и рок употребе трајност је ограничена
квалитетом фото материјала и условима чувања
Живот се са пропадајућег сели на дуговечнији
материјал
У осмоугаоној симетричности преноси се сјајним
зупчаницима

ЖИВОТ ЈЕ ОСУЂЕН НА СМРТ

На врху цвета од пепела ветар чини бразду
Структура сна је крхка прсне
Протоколи живот заустављају у слици
Једно у друго уливају се челик у крв у дрво у нож
Свет је сложен у ковчегу који нико није отворио
Кад се у њему нађе необјашњиво какво златно
зрно
Дах сумпора бржи је од живе у стакленим
тунелима
Испод овог света још два света
Кроз плућа земље шиба ветар
На врху пепела ветар чини бразду
Структура сна је крхка прсне

СА НОЋИ ПИЈЕМ

У чашу ову прозачну и чисту
стао је цео један дан

Са ноћи ево сав дан из цуга испијам
седећи на себи
налакћен на чесму изнад своје главе

КУЉАЈУ ЗВЕРИ

Љубави моја ево опет куљају звери
у ово наше двориште навиру преко трња и забрана
гори време крате се капути
птице у лету гутају кишу

У хлебу преко куће отац пребацује секутиће
преко оца син пребацује кров
кућа је препуна грања и оштрог трња

Ово је дете господо данас богу до рамена

ЗУБ

Након дуге и крваве битке
на бојном пољу
остао је сам
каплар Милутин ИВАНОВИЋ
II чета 112. Шумадијске бригаде
Ледио је деценијама бескраја увојке
цокуле, порције, чауре и лобање
претворио је у саксије
у земљи под ливадам
сам је Милутин цело поље одржавао
Након извесног времена под пољем
нашао је људски скелет са истим распоредом зуба
као што су његови и једним златним
који је на истом месту и њему недостајао
извадио га је и лако ставио у своју вилицу
на Милутину само се он од тада видео
светлео је
назва овај костур Милутинов
ни данас не знајући зашто

СУМЊА

Кроз крхотине светла
дух намернику дошаптава
зашто је увек крај гробља
крај необележене хумке
под јабуком која цвета
а не рђа
како му земља по незнано
који пут
претреса џепове
сумњичи тражи
и не пушта

ЦРТЕЖ

На жрвњу летим
у средокраћи јутра
рало јури за клупком
линија реже бистрину
извора
што у нигдину увире
ток му је у заборављеној шуми
на цртежу детета

НА БОЖИЈИ ДАН

Шума се раскопчала
пред олују у дану
кад вештице везују метле
да не утекну одатле некуд

Глуви ветар свом силином
кроз густо блато пролази
небо је премрежила паучина
паук погледа престрављен
у огледала многих ухваћених очију
и ни у једном не види се

ПОЗИВАР

Моћан је позивар
тај службеник и бога и врага
ревносно позива, и на рођење
на смрт и весеље
на рат и мир
на добро и зло
попут злата је
у људској коси
ту је а не видиш га
имаш га а немаш
вредан је а не продаје се
важан је не купује се
увек је ту
појављује се изненада

НА КЉУНУ СНОВА ПЕРУНОВИХ ПОТОМАКА

Дрвене зделе свикле се на млеко
прска виме по ексеру
пресахли су зарези и тачке
ти конци мисли на писаћој траци
отварају се извори у замаху слова
тој оловној киши после које ничу речи
У шикари слова нестала су многа наша бића

ГЛОБАЛНО ТРОШЕЊЕ ЖИВОТА

Од како се памтим старим у ходу
у дворишту детињство ми сачекује старост
она је увек изван
из уха извлачим мек ивер осињака
престајем да сакупљам да стичем
да имам

У ПРВОМ ТРЕНУТКУ ЈУТРА

Између ноћи и дана
у тачки где не опстаје пламен
свитац гасне човек се заборави
у језику ту спајају се људи
на сечиву препознаје се само
Ово и оно
две стране две половине
залази живот за небеско лишће
до пола зелено и сочно од пола тамно и суво
у срцу ветра зри златна кајсија
мапом живота разилазе се сенке
без слободне капи све постаје мрља
Епохе пролазе зрнцима пешчаног сата
оштар челик прелеће вратом јаребице
она је без гнезда, сна и правца лета
ипак је јутрос прхнула из мог лица
тамо на Ону страну
одакле се не враћају душе
где нема храстових шума
где се завршава сваки земаљски пут
Друм и стаза између ноћи и дана
у првом тренутку јутра

ОТВОРИ

1.

Често помислим
а где ли се завукла склонила
та мргодицна самилосна и мазна
како ли стоји то сочиво укосо
у ветрини ораховине где сјаје се ковине
године су закулисане у тешке храстове
црвоточне шалукатре

2.

Није ли она следећа на сановнику својим сузама
сапрала лице хартије па онда палидрвцем
са златном главом начина нашла да занавек
та већ страснице усијане коже у којој пате људске
сагори таму
слабости
Иза јој белих зуба као иза усијаних метеора који
гасну
у беспућу леда и снега плазе се страсно зраци
до бола оку невидљиви

3.

Нашла је начина да се стропошта свод све божије
и људско
надање у лектиру постојања
у тимовима се слажу и међу књиге
празних и сувих страница
диктат времену страсно пири у жар
Пламичак што непрекидно гори у отвору који рђа
моћним шакама згрће жар

4.

Трагове за собом је избрисала и бесмислено
изгарају свици
палећи у пећини свето пресушено дрво
Очекујућег намерника буди успавано перје и
врца у бескрај
знаних али непознатих отвора

ОВАЈ ТРЕН ЈУЧЕ ЈЕ

Свакоднево се снаже руке
брзо и вешто свлаче
прошлост у садашњост
свеопшти сан у безброј нада
у прворођеном осмеху дизала се
лагано сасвим нова кућа
са старим улазима и излазима
У најлепшу посуду скупљам зној
прошлих зидова дуге приче и снове
свака генерација стала је у један молерај

Ипак можда ми зидари сутра помокре кости
не знајући али бестидно
у тавану као дим надање осуши тама
као да свет постаје једна рана
већ овај трен јуче

РАЗВАЛИНЕ

Свуда развалине расејане као трули зуби
од ока до јецаја и још може стати
леже као укотвљени и хаварисани бродови
који нису дотакли мора
тако данас стоје куће и цркве

На обали прошлост је скучена у људима
у годовима камена уздигле се године
све то знала је божија љуска
када је изненада пала у сутон
пустих дворишта

ЕВО ПОДИЖЕМ ЧАШУ И НАЗДРАВЉАМ СТРЕПИ

Краљ свих риба претходних змија и змајева
палих анђела давно подсечених крила
повратник из срца земље праисконски ратник
васељене
давнашњи љубавник бескрајних и плодних њива
кићених ливада и пашњака у шуми живих вода
пријатељ вила и вилењака свих путника и
луталица
ево се ноћас обраћа мени

Рече ми како смо знани из бескрајних вирова
прошлости
прамајка нам је далеко далека сама и окамењена
у дубинама језера
у одласку будим се у недоумици захвалан
зато ево наздрављам звездама

БОЖЕ

Боли ме
Боже
до крика и сопственог уједа
да прсне хоће срце
ово мало душе
пред тобом издише правда
пред лицем твојим
Да ли је то стварност
ово што око види
или лоше извезена шара
на твојој чарапи

ЗАГЛЕДАНИ У КИШУ

У ноћ загледан чујем
кишу како спира трагове
са лица Карловаца

Теку бујице од Доке, Пиваре
са Три зеца низ Калварију
и Стаклени брег са Стражилова
низ Белило и Дунав
сливају се последњи остаци
давних Карловаца
да би се негде у Црном мору
наталожила негдашња
славна и романтична Европа

Пусти подруми, суво чокоће
стисли се и свикли једни уз друге
духови и живи људи
сви загледани у кишу

СЕЋАЊЕ

Покрај мене си невидљиви пријатељу
ходаш у корак са звездама
не застајкујеш
ћутиш а говориш
у хладној ватри
изгараш постојање
хвала ти на овом добром сну
и путу што ми под ногама клизи
што ми га показу

Крстим се на свакој раскрсници
ветрим у зеници ока
дедову белу ланену кошуљу
остани
у мисли бескрајног поља
са чијег цвећа не силазе латице
мирише на свако сећање

АСТРАЛНИ ТВ КАНАЛ СТУДЕНИЦА

вести

Уврнуте су димензије
на свеже асфалтираном путу
дуге су линије нових јеванђелиста
који га упорно и беспштедно газе
својим звонким јарећим копитама
Ослобађају се поглавља и заблуде
крај њих пролазе језиве слике
ове наше прошлости и патње
грудно се муче и целат и жртва и случајни
пролазник

Извире светлост у Васељену и нико не обраћа
пажњу
да је то највећи подземни град на свету Јасеновац
Јеванђелисти су тродимензионални и кикоту
преду сенку
коментар у соби даљински мења расположење
Лебде прозори кандила и светионици
низ власи светлости висе укочене слике
од прозира њихових погледа
и туга и патња истина у камен се стисла
кроз осмех и непознате божије речи
у својим прелепим мантијама заклањају светлост
када се угаси молитва

остајем на капији дворишта сам и чист
у свеопштој лажи мотрим
знам ко ће доћи а ко не
ко ли ми капију прескочи или сруши
страдаће од погледа или речи тек

ПОВРАТАК ОЧЕВОЈ УСНОЈ ХАРМОНИЦИ

Сав онај божији сан лагано је пролазио
кроз живо срце угљенисаног сунца
од крста до полумесеца горело је небо
Многе руке полетеше у вис у разним позама висе
прсти
док сво људско неста у недогледу пљусну тама у
лице Пра
сумануто се ширио вртлог догађаја
око меких људских тела у копрени погледа
у простору опустелих и распаднутих судбина
овде нема извора нити питке воде
И јутрос је један зарђали ексер
одјекнуо у Христовој шаци а да се на крову
ТВ антена ни за мало није померила
она стоји а слика је беспрекорно чиста и у колору
О, како ли се само брзо стеже свилени гајтан
времена
око врата животиње живота дубоко у пупку
нестајања
зарило се и расуло шарено и цветно поље смрти
али нигде у овој нигдини убице, иследника,
судије
само безброј удобно заваљених и насмејаних
сведока

Сав овај божији дан у простору угашених
реклама
свим чулима безуспешно сам тражио предмет
своје прошлости
стару очеву усну хармонику Hoffner

СВЕОПШТА ЈЕ ЗЈАПА

(где год да су Срби)

Зјапе јаме
зјапе дупље
зјапе куће
зјапе њиве
зјапи небо
зјапи сунце
зјапе цркве
(и у њима оно свевидеће око)
зјапи ноћ у дан
зјапи лице
(и моје и твоје
и детета у коме нема оца
и мајка у којој нема детета)
Зјапа
хода а не миче
Србија
свеопште је обиље немиља

НЕ ДАМ СВОЈЕ ДВОРИШТЕ

Има дворишта разних
на пример:
отворених и затворених
са или без капије
које имају или немају
браве са кваком или без
кључаонице
откључане и закључане

На овом дворишту има капија
у дворишту пас, бор, цвеће, травњак
сто са столицама, бунар, чаша, хлеб и со
поваздан је капија отворена
па и кад сунца нема
без кваке, без браве и кључа је
ал кроз њу не може свако проћи
Ако ли јој и долази са неба

У САКСИЈИ МАЛА ПОЉАНА

Без разлога отвараш гробницу
овај кров слави кишу
Прва ноћ невести одлива
детињство
Сенком прста цртам по длану
у застакљеној дуги благо
најдужа линија златна
По поду лета размеће се јесен
уз дивље режање ветар посипа трње
Одгонетам циљ пчеле скрхане
у трулом ораху на тавану напуштене куће
Док покушавам да се сетим да ли сам икада
написао есеј о трајању које упорно тражим

ЗАПЛЕЛЕ СЕ КИШЕ ИЗНАД КРОВА

Заплеле се кише изнад крова
Од дугих власи плетеница лије
Ухватила паучина шапат
У врху антене
У страху радује се чуваркућа
Двориште влажно
Насељава гувно

КУЋА НА ДРУМУ

Ноћу ми на кућу лепе
плакате, огласе и позиве
разнолики власници и страсници
властодршци, револуционари и позивари
добровољни даваоци крви и отимачи
борци за и против пушења и рака
политички ратници и бивши осуђеници
позиције и опозиције
циркусанти и шарлатани
естрадне звезде
сајмови и конгреси
продавци и купци
мрзитељи и љубитељи
Шуњају се и прикрадају лепације и писачи
шушкају, шиште хартија и спрејеви
одећа им избраздана прибадачама и ексерима
натопљена тапет лепком
Кућа се намерно уснула у песнику
том вечитом путнику
знаних и не знаних друмова

ТУМАЧЕЊЕ АЛХЕМИЈЕ

У слике дрхћем догађаје
са мачкама предем бескрајну нит
перјам крила изгубљеним анђелима
Уснуо пепео већ постаје прах
на пут на пут ваби Зјака
Тамо два завичаја у једно огњиште спајам
речима по расутим гробљима сакупљам претке
навирују одасвуд кочеве и антене
од гроба до гроба све даље од заорава
кап по кап крви сакупљам
у сенци каменог крста ножем шиљим
у себи старе-нове законе и стања
Безнађе у привиђење творим

У ЗЕМЉУ БИХ ДА СИЂЕМ

Кроз густо тесто од ваздуха
беспомоћно дише лутња
уздише
за двориштем и кућом
без раскршћа рогљева и пењишта
у земљу бих са земљом да сиђем
у њој сав свет да ми се свије
земљу да дишем уснулу
да се не пробудим не осванем
Нека по њој онда најзад
чепају врагови и кљасти анђели
говорим
Нека сво небо земљом постане
Нека се сузе погледи
Нека истече сва крв

ПУСТО ДВОРИШТЕ

И ово двориште пусто је
утонуло је у криво и лепљиво блато
живима је загрљај ту
тек лаган и кратак опроштај

У ВОДИ

Очајавају и пламен и страва
Колико је од јуче до данас
Угашено људи и у њима потомака
Ко суви облаци над земљом развејани
Људско месо, челик и небо

ТРЕБА СЕ СКЛОНИТИ У ШУМСКЕ ПРЕГИБЕ

Треба се склонити у шумске прегибе
тамо маховина казује али не открива
бистро око истине зеницу северњаче
овде нема нити је било путева стаза и трагова
само чудесни простори занесеног биља
овом шумом пажљиво и неприметно ветар гази
Овде не застајкује свевидеће око сателита
Великог инквизитора који би да стане испод бога
молитве су му запаљиве, трошне ограниченог
трајања
његови арханђели имају више прстију него зуба
јашу металне птице наместо стопа гусенице им се
ваљају
уместо крви и воде у њима нафта и фузија
хартија их прима на кратко убрзо сва слова
избледе

У целулоидним тракама у дугим полицама
тела им пуста и бездушна ту ни пауци не плету
мреже
А када се ипак једног дана изађе из ових чудесних
прегиба након већ знаног потопа муљ прекрије
свенулу земљу
На зиду у мојој кући стакло глође огледало
у њему насељен невидни штакор пролазности

КУЋА НА КРОВУ

НОВА МИТОЛОГИЈА

Пресамићени мудраци пролазе ТВ екраном
Коментаришу дизајнирана лица обрезаних
Коментатора, политичара
Круте приче причешћују токове у зеници катодне
цеви
Коју „заснежи” тек хеликоптер, авион или голуб
са кариком на нози
У новој крстионици крсти се једним прстом
Притиском на дугме и мрмља молитву за
уредника програма
Уз калварију ТВ канала тегли се ветровна
информација
Голготу смењује удобна столица, фотеља, лежај
У сателиту разапет Христ нервозно ишчекује
термин
Пустињаци су сада бројнији но икад самотњаци
са даљинским управљачима
Крљају ноге и руке у овој новој митологији
Соба-временлов прецизно изгори младост
у старост
Олујом удобне старости старац мртвих очију
Доживљава провиђење бивајући све хладнији и
светлији
Из ТВ торња као из Тројанског коња
Неприметно кроз ваздух

НА СЛОВО „Ј”

Пупиће још, цветаће
Рикаће гомиле и гомилице
Као птице летеће људи
У лаганим зимским капутима
Светлеће свици кожом сијалице
Пред олују у ноћи мрштиће се бели булевари
Праћака се поклон цвеће у лавабоу

Све моје љубави сазнаће истину
Век као заморче остаће без оба ока
Откуцана писаћом машином УНИС
Која храмље на месту
Где штап замахује сан
У тачки где се утањио разум
На уштрб савршенству
Свеслика у глави приказе
Мирише време надолазећим плодом

ИШЧЕКУЈУЋИ КАКАВ ЖЕНСКИ ЗНАК

Свакодневну варљиву и питку нежност
Посматрам збрку ТВ канала
Док се срце мешкољи и трза
Жеђ је опет стигла из сувог бунара
Лагано се њише у паучини колевка

БУЂЕЊЕ

У темељу манастирског конака
Белина се разбистрила
Прска сунце
У концентричним круговима
Сенком шуме замичу тела монахиња
У порубе хаљине ушивени звончићи
Утихну ли стопе (звонцају)
На крову куће стоји крст антена
Не хвата никакве ТВ програме
Само мисли укућана

ИСТОВАР ХЛАДНОГ ВРЕМЕНА

Хладно време дрнда аутобусом
Мисли скучене
Кроз угљенисано тело шибице
Бије тајфун пепељара
Људи разговарају
Зидови акваријума слепљени од лица
Рибице се договарају мехурићима
Поспана чучи заседа хистерични прсти
Трајају последњу цигарету
Од дебелог белог капута
Пали се звезда нова у очима
Низ скуте јесени ораси
Тандрчу кровом низ црепове
Озимила се пећ о чунак лед
Гута књиге и утваре, снове и љубави
Ах, како ми је прошлост она љубљена
Због негативног степена тако наивно
Тако јадно и улудо угинула
Станица
Сви осим једног излазе
Притрчавају и блену
Возач говори да га износе
Жури на кафу
Празан аутобус се ипак загрева
Мотор ради

Хладно време слепљено за дебели зимски капут
На перону
Леже

ТО ПЛАМТИ ВРЕМЕ

Језеро супа
Кашика врела
Сланик пун сунца
Суша
Испуцали прагови дана
Чесма
Месец, балон, лопта
Празни обори
Сува изметина
Одгрисци времена
Ветар на путу
На крову
Аутомобила
У пламену
Срче
Време

ИНСЕРТ ПОД ОГЛЕДАЛОМ

Хоће ли стати ова представа
Стид и лептирови лупинг појам и смисао ризика
Док бујица времена протиче изрованим челом
хармонике
Колико љуске и година опалог лишћа изметине
Доброг и лошег времена
Елементарних непогода
Ерупција вулкана, поплава земљотреса
Загађења, провала, облака и олуја
Какве ли ужурбане године и бројки
Мртви људи, шуме, животиње, рибе и ливаде
У огледало врата
Улазе стискајући се гримасе
Посматрају маратонске љубавнике
У страху од нуклеарне катастрофе дахћу
Још увек Нојева звездана барка
Није спреман овај пут да полети

ЖИВОТИ СУ ИМ НЕВИДНА ВАШАРИШТА

Не потцењујте песнике и њихову љутњу
Животи су им простим оком невидна вашаришта
Танким нитима су приковани за звезде

ПУТОВАЊЕ

Тело у пергаменту
Пигмент крви у мастилу
Дишем
По путу расуто перје
Хватам устима глас
Леди се шупљина у шкољци
Ноћас летим личким пољима
Део сам ветра
У свету сенки

НАЧИН

Стави шаке на ухо
Око поноћи
Начини од њих шкољку
И слушај
Чућеш најпре шумове
Као струјање и шушкање ваздуха
А онда почећеш да разабиреш
Испрва звуке па гласове
Разговоре и речи
Није ли све тако близу
И једноставно

В. Р. Т. (ЗИДАЊЕ ЈЕЗИКА)

Језик му је као степениште
У солитеру без лифта и крила
Било куда да се пење
Увек је на врху
Ко ли се низ њега стрмекне
Тумбање јесте кратко
Али је за опоравак светлосна година потребна
Хладно чело и мучне слике
Стално у лице снег веје
Обавезна пером тетоважа
На сунчаној страни воза

ОТКРИВАЊЕ КОЖЕ ЗЕМЉЕ НОЖЕМ

Примирио се кошмарски сан
Дише
Растављају се крила од тела
Тихо
У прозору нема светлости
Тешка завеса ноћи
Очи сише
У брду рупе и удубљења
За птице и животињице
Ветрокази избушени хицима
Нисколетећих грабљивица
У сну додирујем нечију руку
И видим лица
На челу им укрштени знаци времена

ЈАРАМ ДУХОВНЕ ПРОВАЛИЈЕ

1.

Ходају приказе
Победници и поражени
Празне марширају цокуле и чизме

2.

У даљини се свет тихо слама
Драге животиње пси
Приказе на ушима носе
Погубљени зуби
Очи
Удови
Ход сатрт у трку хаоса
Сред бескрајне ватре позорница
Разуздано глумиште
Спаја прошлост и садашњост
Мост времена је
миниран заборавом

ОТКРИВАЊЕ ГРАДА – ТАЧКЕ

Дете божанство исцртава
Плугом површину земље
Од тачке до тачке
Од станке до станке
Светлосне линије
Комбинујући хармонију ветрова
Пева кроз утабане канале (линије)
(Орач на табане пресликава тачку)
Непознатог небеског града
У коме сваке ноћи у другом крају
Сине нека нова сијалица

НЕГДЕ НА ЂУБРИШТУ ВРЕМЕНА

Замишљено је наредник Јозеф Хас
Чепркао рачвастим штапом
По угљенисаним данима недеље
Разгртао је у себи слике разбацане
У остацима речи, парола, идеја
Болела га је мисао којој се подао
Осећао је присуство многих душа око себе
Чудан несвакидашњи крст се кривио – топио
У нахерену таблу са речју ђубриште
Годинама је наредник Јозеф Хас ту стајао
И чепркао по иструнулој маси
Боје земље лагано је нестајала
Јозеф је полако истицао низ штап
Како је време одмицало све ниже
Када је најзад и легао
Рачвасти штап је почео сам да чепркам по њему

ПЛАТАН

Доњу Карловачку цркву
Св. Петра и Павла
Надвисио је платан још давно
1936.

У пролазу му се клањам
И молим његовом хладу
Опстанку и добром здрављу
Нека бог помогне
Да надрасте целе Карловце

МОЛИМ ТИ СЕ БОЖЕ

Само да јава није
Да ми је да преноћим
Свом страшћу што сам сан
Може да је пружи

И твоје усне и беле зубе, уши
Жвакао бих као ветар
Чврсто тело, сенку отварао
Најжешћим налетом кошаве

РАЗЛИЧИТОСТИ ПЉАЧКЕ

Обневидео од слепих прича
И дрхтаја на домаку моћи
Ноћај хуји кроз кукурузе града
Зидинама усијана врела тек поклопи ноћ
Где шкљоцају мисао и неверица
Злокобно прилази ми глад
Сачекује, хвата и носи
Остаје пусто и празно тело
Од сиромаша начини богаља

БУНАР

Бунар је дубок
Колико и најдубља мисао
Одјекује
Без дна
Без воде
Без кофе
Пуст је без иједног ветра
Поглед је сломљен теретом таме
Не допире
Усула се нека злокобна
Ноћ
Ноћ је овде улаз и излаз
Не могу извући макар кап
Сунце
Ватром
Батеријском лампом
Времена се наталожила
Или је чак ту некада давно
Ко зна кад и како утинула
Упала дивљач или крупна марва
И тако попут камена
Очврснула од кише снега и мразева
Од навирања злих мисли, несреће и злочина
Та чудно и несретна ноћ
Отвор бунара давни земаљски крик

Затрпаћу бунар и посадити цвеће
Пристојно је сахранити

ВЕЋ БИ ДА ХОДАЈУ КУЋЕ

Данас у Лици
Ходају куће и шкрипе таванице
Само се здраве чаше
У пустим и мрачним креденцима
(Од бола) укочили се кревети
Ишијас, реума, црвоточина
Све предање и тамошња страва
Оседели су
Козе залутале и гладне
Из прага сишу време
Скелетина пуста промајна
Уз уже се диже до највишег рога
На небо баца се каменом
И рђавом потковом
(Све је то подбачај
За далеко небо)
Плач детињи
Силно се разлегао
У пустом темељу – раци
А детета
Нигде и никога

ТРАГОВИ – ОЖИЉЦИ – КОРИТА ВРЕМЕНА

Моја су лица одиста језера пуста
Лишћем леже као змијске шаре
У коси лешниковој висе ми зуби
Ова је погибељ предсказана
На снежно белом чаршафу
Копрца се новорођенче
У кориту времена
Телашце ишарано структуром платна
Шарен цвет на челу
Около лишће и грм

ПРАХ

(Човек) рвач хвата планину око паса
С њом се гуша, цима, протеже, подмеће ногу,
штипа и уједа

Лавина сустиже свест и чини прах
Увек након свега прах
До створитеља који га ставља у уста
Стеже као цемент остављен на сунцу
Остаје тамо где је време мери гробовима
Човек је тамна птица не селица
И ако оде део његов је ту
Одмиче чврсто се држећи за дужину руке
времена

У животу не наликује колико се поистовећује
Са предањем, сликом или фотографијом
Душа стаје како у тело тако у јаје
Ту се стисне и траје
Слепило је тренутно таман да се начини грех
Да се покрене прича, предање, слика или сним
фотографија
Разлог за искупљење или касније правдање је
проклетство

које улази и у ваздух који дишемо
(И облик се привија уз недра времена)
Неки су и у осамнаестој уморни
Прах

„О”

Све моје љубави сазнаће истину
Тада ће овај век заморче остати без оба ока
Без крајника, наглув
Страх штап замахује у сан и погађа
Тачку где се утањио разум
Свеслика у глави приказе
Мирише време надолazeћим плодом

Прекасно

ЦРКВА РУЖИЦА

Сновима крстаре сенке злопута
Тамним ритуалним посудама скакућу корице
хлеба

Дижу се и спуштају дубином воде
Заметнути трагови по траговима локалних
апсолута

Бог, човек, жена, анђео, враг, девица
Тотална оморина

УСИЈАНЕ СУ ПОСПАНЕ КУЋЕ

Пас на стражи не лаје
Танушно везиво друмова и тротоара
Изгуљене латице црвених ружа
Тргају улице табани ужурбанице
Прошла је поноћ
Целов питак осмехује зградом у Иве Андрића 23
Тишина у становима се праћакају рибе
Балаве кости у похабаној одећи
Студен се уселила кроз листове старе „Политике”
На кец куме разграбили се дремљиви циганчићи
Тешко устају безвредни метални новчићи
Језа гмиже танушним и напетим листовима кроз
Ноге које замичу оронулим бетонским
површинама
Отвара се румен ружица говори и ужина
Како се време пре или после одређује ратом
Сама за огромним столом лиже прсте
Црква Ружица

„И”

Саучесник

Жена

Прилази

Улази

Бучно

Не куцајући

Затиче

Из дневне собе крик светлости

На брзину пакује своје ствари

И одлази

БОГОМОЉКА СКРИВА ОДСЈАЈ

Под златастим листом мравињака
Крила су на тренутак као оклоп
Римују складнекораке
У ходу струје векови

ЊИХОВИ ПУТЕВИ СУ ПРАСТАРЕ ЛИНИЈЕ
У ВАЗДУХУ

У камену као у блато утиснути трагови
У којима каткада чучи кишница
Мимо су људских зачарани

НА ДАН РАЗУМА

1.

Победник милује границу
Победничке трупе и ратни бубњеви
Налазе место у војним оставама
А људска бића запоседају трпезе
Крчме, подруме и високе торњеве
Звонике, балконе и кровове
До изнемоглости гуши се страх
И страст у сласт победи
Крв се жртве људске
(Меша са животињском и све лакше
Отиче са крвљу животиња)
Сваковрсна храна и пиће ниче

2.

Али пре ратова и пре битака пре
Победа и пораза
Исто су чинили код рађања,
Крунисања, венчања и
Сваколиког личног и друштвеног успевања

3.

Календари стрпљиви све пунији
Нових светаца и празновања у славу
Овога или онога јесу ли доиста
Човек јадно празнично и прозирно биће
Живот је позоришна постојаност знак и
функција
Тачкица и котачић
Сва остала фикција
(било је то размишљање на непостојећи
Дан разума када човек милује границу
оностараног)

РАСКОЉНИКОВУ

Простор убице је скучен
Време капље низ равне кости
Окоштава се душа у тамници од грудног коша
Слабашне решетке трпе налете силе
Унезверено убица жваће босиљак
Дробећи језик и зубе поистовећује наду
Казну подмеће милости божијој
Гута светлост и звук далеких прапораца
Пружа руке у приказу поља
Грешник у судбини јеца физичкој немоћи
Постојање,
Многе непознате људе, разне животиње
Проклиње
Колико дуг ланац живота је прекинуо

Трче прсти по кревету
Киша се низ леђа слива
Нож сече гуму
Свуд околу у њему тишина
Простор је све ужи
А ваздух чвршћи

СМИСАО ПУТОВАЊА

Када путујем негде
Остајем увек тамо
Где никада не стиже

ДЕО СТРАШНОГ ДАНА

Цигарета усну сише
Мисао пљује у лице
Клате се скрљани вратови
Трње витла у очи хаљине
Из шуме су исковитлани
Духови, виле, злодуси и вилењаци
Сенке се батргају у корењу
Лепршају ланци у вишку и трзају
Без паса лају
Дворишта су позорнице где играју
У камењу лишће уземљило се небо
Мисо прска
Боца у нехату

НАДИГЛА ХАЈКА ЗЕМЉУ

Фуруна усијана витла перјем исписане листове
Слова и речи претвара у пепељасте грудве

Све су птице полетеле хајком
Лаганим и тешким замасима крила
Лете високо
Излећу из атмосфере

НОЋУ У ЈУТРО

Стихове сликам плавом оловком
Ослушкујем прапорце у ођеку
Покидане Е – бас жице
Крекећу жабе
Кад погледам ону далеку звезду
Стапају ми се очи у око
Небо се слива у једну тачку
И јутром разлива у линију хоризонта

У ЛИНИЈИ РЕЧИ СЛОВА И ЗНАЧЕЊА

Лице је препуно парола
И лажних симбола
Као зид на периферији града
Где се оглашавају љубав и страх и мржња
Препуно потреба као огласа у новинама
Да се неко јави на шифру или телефон

НЕКУД ЈЕ СРАСЛО

Срасла је сенка прстена на прсту
У овој соби заборављених прозора
Временом по поду срасли су трагови
Гледам их кроз трапезоидни акваријум
У ком се ухваћена дуга као змија копрца
Мењајући боју попут Грала да нестане

СТВОРИТИ И ПОКРЕНУТИ ВАТРУ НА СНАЖНОМ ВЕТРУ

Може само застава
Данас да лепрша као пуста мантија
Истина постоји
Она је јасна једина
Тетреб крестом рањава избија себи око
Жеља се зарива у тело као оштар трн
Мумија има скривену крв
До праха ишчекује тренутак и пошкропа рупу
Додирује крхку бочицу тешка рука
Лагано нестаје
Застава на столу

ВЕТАР ЈЕ УМОРАН НА ГУВНУ

Далеко је одлетео
Црвени балон
По дворишту копрцају се кончићи
Где сачекају чуче чаробњаци
Од неспавања уморни завитлају пратовима
Поспани чаробни
Кући враћају овце
И чудном моћи кољу вукове

ВЕТАР НА ЛИЦУ

САМО ДА ЈАВА НИЈЕ

1.

Ах, да те одсањам
својом жељом и ватром страсном
што само сан може да је пружи
легало је меко и топло
од пробраних травки, гранчица и пелена
то чврсто и сигурно гнездо
у коме нема тајни
само твоје усне, зуби,
коса и лице топло и укусно
у коме се све даје и добија
у нарамку пуном врелих усана
иза којих палаца језик
као невина и безопасна змија
зуби секу жицу
нокти деру кожу са леђа.

2.

Кад се пробудимо
и отворимо очи
родимо се у новом дану
у призору без плача
загрилио сам дан

упио га као испод сунца
суб сунђер воду

3.

Ах, како би само потражио те
већ изгубљен на планети овој
и ако те икада нађем
хиљаду дана бих ти
од свога постојања дао
За још један дан
само један сан
са тобом

4.

Само да јава ова без тебе није
Мило, моје најмилије миловање
Ево, како ходам и оштро пгледам, долазим
и све чешће
склапам своје очи
летим док се не усним
као скијач на шинама
по бескрајној пучини стварности.
Само да јава није...

У НОЋ ОДЛАЗИМ

У ноћ одлазим ову тамну
као псето као прича као завет
у безгрешном зачећу
Ево
у крст се кунем на уроке пљујем
и небо и звезде сведоче данас
за нас.

Као да се све небо на твоје тело спустило
све звезде ти се у косу умрсиле
моје руке вреле тобом спржене
усне на усне спојене.

Ах, та ватра, ватра ме твоја спржила
љубави
као да ми душа из мене излази
а ветар шапуће
љуби ме, љуби ме...
Анђелу у последњој нашој ноћи.

ПИСМО КРАТКО ЈУЧЕРАШЊЕ

Ти може бити знаш
како је време неумољиво
и зато док нас још увек држи
у својим недрима
наизглед благонаклоно
љуби и воли
јер већ овај трен последњу реч
који си прочитала
јуче је

Ти може бити знаш
али не примећујеш
како се и брегови мењају
Ево Магарчев брег сав
је одавно од кише, ветра, снега
и од људске руке
има година на хиљаде
али стари, копни, пропада
јер већ овај трен
последњу реч коју си прочитала
јуче је

Љуби и воли
све ово пролеће и лето
и прве јесење дане

долази, спрема се
дуга и страшна бела хладна зима
јер већ овај трен
јуче је

ОТПЛАКАО САМ ЈЕДНУ ЖЕНУ

Отплакао сам једну жену
није умрла жива је
мичу се кончићи судбине
неприметно и лагано стежу
и увек чворићи стижу у тачку
обешчашћење фабуле нове митологије

Отплакао сам једну жену
није мртва жива је
прежалио сам њен усне вреле
жар језика зреле јагоде
од снова тело вреле дане и ноћи и хлад
сви бездани у шупљој лобањи севају

Отплакао сам једну жену
није умрла жива је
под сунцем је носила две јабуке
не зна се која је од које слађа
под левом мишком змију отровницу
у заблуди време је заборавило

Отплакао сам једну жену
није умрла жива је
слутња је од ње утекла
укишили јој се ожиљци
као врба је усред језера

нека је бог поживи док
не сазру нове јабуке

МЕСЕЦ НА ПРОЗОРУ

1.

Месећ на твојем прозору
и моје лице
у њему
мириси липа
и пламичци далеких звезда

2.

Ти уснула ушушкана и умешкољена
смешкаш са јамицама на образу
прикупљена у телу, тек орошена

3.

Улази месећ лагано и прилази
лице, тело и ноћни ветар
помера трепавице

4.

Ноћас се месећ тихо
и нежно привио уз твоје тело
са мојим лицем на њему

ВЕЛИМ ФИЈУК

На слаповима прве бразде
усањана и стрпљива
са жељом
у лицу
додирујеш врхом оштра нокта
букет својих топлих усана
Пчела је на бусену заборављена
и ватра и зној
и ветар
и вратар
и црвени макови
и снежнобели маслаци
у жестокима замасима
разнесени крилима ветрова
Негде у даљини зов, стих и реч
длановима тареш црницу
по глежњевима слеже се прах
са крила твог тела
испред тебе плови бела једрилица
што лебди напета.
Једра и крик морског галеба
таласи пожуде топлог и сланог мора
надиру и запљускују ову пешчану обалу
ово бескрајно
пусто острво

Ја и Ти и фијук сунца
изгара небо у хладу которског стења
столетних палми и страсног камена
и бели прозрачни облаци као балони лебде
као да и виногради су прогледали
брадавицама зрелим од сока слатких напетих
гроздови се надимају да пукну
сокови сласти цуре напоље у грло
једно наспрам другог
хоће твоје груди, моје усне језик и зуби
велики зрели гроздови и у њима
пуцају зрнови прска сок из брадавице
по лицу
све бране пробали су
први овојесењи слапови

НЕКАДА И НЕГДЕ ДАВНО

Као да сам негде давно
на некој станици или у возу
заборавио – изгубио да волим, да волим.
И била је нека и био је неко
али имена не могу да се сетим.
Можда у метроу, великој робној кући
У Сегедину, Будимпешти, Сент Андреји или
Солуну.

На клупи у парку, у хладном и пустом
ходнику музеја на каменом прагу манастира.
Можда Метеора на галерији војног утврђења
или на пијаци препуној Срца и заборављених
душа.

Као да сам некада и негде давно
заборавио да волим, да волим.
Редовно сам обилазио бирое за изгубљене
и нађене ствари, обраћао се преко огласа у
новинама
распитивао код непознатих, познаника и
пријатеља
па чак и у полицији и нико није знао
ни да ми каже а камоли нађе и покаже
где су ми те ствари. Нити су они нити сам ја
знао како изгледају и где су

Само сам упорно говорио немушто објашњавао
да сам То нешто негде и некад изгубио.

Онда се једног јула појавио
Поштени налазач. Она као каква чаробница
Рекла је само:
„Ниси заборавио само си изгубио.”
И нестала је као чежња
тог јулског дана под липом прекопута
Патријаршијског двора у Карловцима

ВОЗОМ

Ноћас сам пружио руку
поставио длан и раширио прсте
кроз прозор вагонета
негде у Црној Гори.
Сакупљао сам таму
и стискао у шаџи.
Иза прста остајале су
светлосне траке
вијориле су као
твоја тамна коса.
Док су се назирала
и у ноћи нестајала
мистична и опасна
Црногорска брда.

ТВОЈЕ РЕЧИ

1.

Твоје речи
су мирисне
и лековите као молитва.
Миришу као цвеће у покошеној трави
сложене, опијајуће.

2.

Твоји су погледи врели
и сасвим опасни и чедни
Као откоси у роси и змија отровна
што се у њима скрива.

3.

Усне ти чекају,
час суве а час влажне
призивају готово маме
подневно
топло
сунце.

4.

Последице:

Након тога гласно сањам

изговарам ти име

у сну као док ћутим на јави

до века, до века.

Твоје речи су мирисне

и лековите као молитва.

ПРЕ НЕКИ ДАН У ЈУЛУ

1.

Стојим усправан као црква
под твојим прозором
пре неки дан у јулу и чекам
да се отворе твоји ноћни зидови
овде на улици пред мојим очима
и зазвоне расклиматана стакла
као прапорац као
глас и зов
јутром – даном – зором

2.

Па да се загледам
и надзирем и огледам
у огледалу твог
као млеко свежег
усањаног
белог лица

О ОТВОРУ

1.

Твој мали отвор, врео
као тајни пролаз, још сакривен
на месту где од Пра
води пут у
увек чудесни врт.

2.

Ту се спајају
Ово и Оно.
Ту се сазнаје Бог.

3.

Тај мали отвор, врео
место где занавек стаје време
где престаје свако искушење
ту увек још од Пра точим Грех
и лешкари Смисао – Бити
Овде такође почиње и први састанак,
ту је почетак и крај.
Тај мали отвор, врео
у коме се кује јецај

и окончава сваки растанак
где фијукне крик
као свеопшта обзнана.

МОЖДА

1.

Када говориш
ти се осмехујеш
да пролеће нећеш бити
и да те нећу имати
на трен, ноћ или године.

2.

Међутим самом чињеницом да постојиш
да сам те негде недавно огранком каквим
дотакао.
Испунила си моју и мочвару и пустињу
без звука у таласима ветра.

3.

Пратим јато белих гусака
негде иза брда Фрушке прохујалог лета
док се у стрели селе летећи
испред замућеног неба
у савршеној линији среће
негде далеко од мога амора
на само њима знано место

испод сунца
Ту можда станује и љубав и трајање.
Поуздано знам
да ћемо се тамо
свакако једном поново срести
и сусрет тај ћемо претворити
у чврст и вечан загрљај.

ОПИС ПРИВИЋЕЊА

1.

Знам да си скривена под покривачем
чежњива и жељна, заљубљена
док чекаш
уплашена и усамљена, као беспомоћна голубица
у прохладној кедровој шуми већ заборављеној

2.

Љубав је и умилна и летаргична
Нарочито те теши ако контролишеш своје
страсти
А онда прво креће пешадија а за њом граби
коњица
рекли би...

3.

Знам да су ти усне опкољене тупим мирисом
гнезда у коме снију лабудови
они што никада нису полетели
коса развејана наоколо око твоје главе и лица
уши и врат накострешени ослушкују далеке
дамаре

нечијег срца
и док чекају, призивају жељан додир
и онај једини први пољубац
мојих усана сувих од ишчекивања
рекао бих...

4.

Руке моје и твоје преко целог света грле
тело топло и груди у пољупцима
белина са трешњом као колач
нога уз ногу мешкољи се
између снови и постојање
не видиш ме
рекао бих...

5.

А ту сам и кад
падају прве капи кише из тамног неба пред олују
добују по крову и олуку
док муње парају ноћ
ту прохладну ноћ и скривене звезде
сузе и жеља наизглед као пуста постеља.
рекла би...

А само помислиш и већ сам ту
уз тебе сав у миловању
сав огледан стопљен у
Твојој лепоти божанској

НЕ ДОЗВОЛИ...

(за кербере)

Не дозволи да те забораве
живи људи
сви снови
прошли и будући

Не дозволи да те преболе
бивше и садашње љубави
и оне које тек долазе

И птице свијају гнезда
у беспућу мисли
на крововима света
а ти се склањаш у сенке
уплашена од љубави

Не дозволи да крај тебе прођу
све лепе речи
миловања нежна и бескрајни јецаји
сви крици страсти развејани
у снеговима врелих јастука.

Не дозволи да те забораве
моје мисли и моји шапати
Љубави носе те моји ветрови
по белим крововима света.

СУСПРЕТ

1.

Танки листови, чашице, колена
орошени дланови, зора у коси
мирише пролеће

2.

Светлост кандила
измаглица тамјана
у топлој рими погледа.

3.

Тек лаган, кратак додир
и јецај
у дубинама значења, изгубљених речи
без гласа, роса повија
трепавице
киша и сунце
испраће трагове

4.

Остаће мисли и сећања
скривене у лобањи
коју ће стискати

хладна иловача
Негде на Чератском гребену.

5.

Овај сусрет однеће јесења бујица
испраће прва пролећна киша а трагове
изгазиће људи ти
случајни и невини пролазници

ПИСМО ЗАБОРАВУ

1.

Заборављамо лагано како изгледају
трагови таљига у блату – снегу
и копита између две дуге криве пруге
и како се сече бадњак
где су нам гробља
куда лете ласте
и где праве своја гнезда
заборављамо да се смејемо
волимо и разговарамо,
да смо Срби и када се улази у цркву
зашто звоне звона и скида се капа
када и како се крсти и куда након смрти

2.

Окамењени у згрченим положајима
око ТВ екрана као око ватре некада
у тишини заборављених речи
већ немуштог слога и туђег језика
у фијуку времена
трули и распада се сав напор
и огроман жртва предака
сеобе су све даље без повратка

без икакве наде бар као ласте
да ли ће се вратити
српске кости хране тврду иловачу
армију неке нове ничије земље

3.

Од Урала до Јадрана
од Косова до Коморана
Карловаца, Трста и Темишвара
све смо заборавили
заборавили смо заборавили
и оно мало незаборављеног

НАЧИН

Као да нисам ја већ странац неки
овај што ти пише
„Не волим те више.”

РЕЧИ

Говорити о нечему што никада ниси видео
храброст је

Говорити о нечему што никада нећеш видети
лудост је

ПИСМО СХІХ

Дуги бедеми ноћи подупиру ми мисли
ваздух пун инсеката дишем
склонио бих се у густу шуму
густу као овај стари перјани јастук
од путева далеких и стаза бескрајних
негде на крају од њих у њима свило се гнездо
ваби и призива ме крст изговара моје име
убрзано куца ово подерано срце
пијани војници на раскршћу
између човека и бога
ђавола и бола
већ седам недеља двоуме се непознати
како да однесу сунчани сат исликан на зиду
слутим између добра и зла
са стропа међ бедра
у светлост у тачку падају
до дна до крајње низине до удара
заводљиве жене утваре и јесење лишће
у Розентал тањиру кашика дуго одјекује
језик скида длаку као погрбљену шину
од погледа од два ока које је прекрило море
тишина и бескрајна ноћ у дубоко у длану
овде крај Дунава
на почетку новог века

ИНСЕРТ ИЗ ПИСМА МСХ

На измаку века осврће и обрће се време у
песнику
шта представљају дивне вечери и лепа јутра
покрај жарког сунца
које примећује о чему говори само песник
ипак подижу се њена једра
та једра пожуде, несите жене
у сивој маси пролазности играју очи
нечујне мисли и намере узалудне жеље
Живот је твар без укуса, боје и мириса
твар која пре или касније нестане
одлети птица тамо негде
као пра – вода скривена у тајном зденцу
на неком само Њему знаном месту.

ДЕО ПИСМА XIX

Мирис времена за живе је опор
исправљен видик сузи далеким кишама
тежак, тром, похабан облак изгнаник
покоја муња и Гром
одлази – долази
односи – доноси
свој дах – тело
своју постојаност у пролазност
ставити може у канту за ђубре
ушушкан у осам најобичнијих дасака
суноврат под тачком
музика
сан
завапи погледом
уз тело
ознојано
припијена мирише
нема птица
мирис времена за живе је опор

ПИСМО О ВИТЕШТВУ

Пчела када се брани и кад јој се учини напад
она једним вештим покретом
зарије свој мач у непријатеља
и недуго након тога умре
ударци су спретни, вешти и прецизни
живот за живот.

Док са човеком ствари стоје
сасвим другачије, он преживи убод
осим у ретким случајевима
када дође до грла
након непуног сата
човек се угуши у том случају
Такав је понекад ред ствари
на овој планети земљи
људи наизглед господара

ПИСМО III

Роберџу Фујану

У хладној и магловитој
сетној ноћи децембра
сетим се топлих брежуљака Апулије
обавијених маслињацима и широким
правим аутопутевима, плаветнилом
друге стране Јадрана.
Мирисом православља клањам се
у сенци моштију Св. Николе
док њишу се кандила Барија

ПИСМО СА УОЧЕНИМ РИЗИКОМ

Бескрупулозне су и узалудне моје наде
тек невеште и жалосне слике лагано промичу
у овој ништавној и крхкој насеобини

ПИСМО СА СТРАЖИЛОВА LXI

Твоје лице је као паучина
премрежило небо
и не видим више
облаке, сунце, месец и звезде
Као паук ходам ситан по њему
ловим и тражим твоје погледе
осмехе, миловања...
А оно хладно са сувим уснама
ухваћено у вртлогу јесењег лишћа
заклоњено ветром
као да невиди

ПИСМО СА ОГЛАСОМ ИЗ ПРОХУЈАЛОГ ВРЕМЕНА

Зорану Ђерићу

Нема више седе косе
Фридрих Раде исправљач косе ()
враћа оседелој коси првобитну
(боју као плаво, угасито плаво, мрко или црно).
Ово јефтино, нешкодљиво и сигурно средство,
које не фарба ни кожу ни рубље.
Употреба исправљача косе
врло је једноставна
са помешаном течносту намаже се коса
кроз неколико дана,
ујутро и увече,
као што се обично чини
са зејтином за косу,
и чим се покаже природна боја,
престаје се.
Овај исправљач косе
нека се то примени са сличним зговинама
истог имена.
18 година у промету,
доказују безбројан писма признања
сигура успеха истога.
Цена једне велике дозе 1 фор. = 2 круне.
Цена једне мале дозе 50 новч. = 1 круна.
Нема више седе косе.

ПИСМО СА ЈУГА НА ИСТОК

Са запада су стизале одувек рђаве вести
најгоре болести, смрт, ратови, свакојаке невоље
и стрепње
букети лажи упредени старх.
Опијали су влажне и промрзле главе
праштали смо, мирили се и веровали
до светогрђа поклањали смо
у трен пријатељства и част и гробове
заборављали смо за похвалу ситан поклон
љубили смо и гатали у кости гробове своје.
Запад је испијао ракију и
поверење јео јагњетину и односио, односио
„Од истока нијема горијега!”
говорили су меркајући нам имања, жене и кћери.

ПОНЕКАД У ВЕТРУ

(дойисница)

Ја сам у ветру
као мува у паучини
скидам га са лица
а он се лепи по прстима

ПИСМО ШУМИ

1.

Само шума уме и може,
да у сенкама високог дрвећа
вртложи мирисе
Ноћас су они прекрили
И Стражилово и Фрушку гору

2.

Само шума уме и може
да у својој ноћи покаже
и ослушне све трагове и гласове
открије и прикрије
вреле тачке
и жива створења
страсне тренутке тајне похрани
у своја корења и сенке
скривена и невиђена тајна места

ПИСМО МСМ

У Карловцима чокоће вади кореном
чупа људске кости
сви цивилни циљеви постали су војни
на Дунаву по спрудовима ваљушка се риба
тостолобици, амури, мелези и шарани дивљи...
вољно је време да постане војно
дубоки су џепови сви зашивени
ишчекују нервозне руке да легну у њих
бескрајни виногради преминулих слатких шума
суво грање ветар дере
од звонара до звоника најбржа је пчела
и звук и звук

О НАДИ

(сеїменї)

1.

Осећај да си невољен
од онога кога волиш
бескрајно је тежак

2.

Раван је ипак само трен
осећају да не постојиш
у огромној људској маси
која егзистира
овог сада трена
на плавој планети земљи

3.

Ако схватиш
да не дангубиш
и да ћеш је једног дана ипак срести
пробудићеш величанствену наду
и остаће у теби и са тобом
до краја живота
као једини и искрен
прави пријатељ

ТАМО

1.

Тамо горе, негде на оном брду
вртложи се благ, топао ветар
што мрсио је наше неизговорене речи
у топле пољупце некад давно

2.

У косу ти се твоју црну склонио
и стискао јесење новембарско лишће
миловао те је на измаку столећа
док походе те мисли јашући на времену
и грле и љубе пре додира
у сјају звезда осенчених облаку

3.

Топле усне, додири, шушкања, пљувачка, слузи
пужа са тешком кућицом
у отиску твог босог
стопала након летњег пљуска
из корена дрвета капи ћилибара
фијук летећих мишева
и лице у које улазим
лагано да нестане

4.

Са овог виса где стаје време
и заборављају избледела слова
у хицу невиности што чини грех
траже се изгубљене и заборављене речи
овде су грла занавек сува

5.

Између уха и рамена
има много километара
сваки део пута вешто налазим
негде у устима и дишем

ДАНИ, НОЋИ И ГОДИНЕ

1.

Моје су године усољене
у великој дрвеној каци
као између јесени и зиме саламура
чувам их за неке боље дане
овде нема сувог ваздуха
и врелог пустињског песка

2.

Крију се иза тегли
на старом црвоточном тавану
ушећерене црвене јабуке
иза напуклог огледала пролазности
чувам их подсећају ме на твоје усне

3.

Сваку ноћ на планети земљи
до пола прогутају неонска светла
па се још издели на јутро и сумрак
Ноћи полагаано нестају
за људе

БРАВА

Заводљива си и умеш да волиш
и уморна, упорно чекаш
већ толике године да позовеш
своје тело и подариш мени
своју највреднију тајну што жена има
да је откључам или можда обијем

ЈЕДНО ЛЕТЊЕ ВЕЧЕ У КАРЛОВЦИМА

Летње су вечери
испуњене топлим ветром Стражиловцем
песмама зрикаваца и кркетом жаба
прекривене бескрајном
небеском ливадом по којој цветају
разнобојне звезде
и тиха пролазност
испуњена тобом
само да си ту да постојиш
и нека си жива и нека си здрава
немо проговорим у овој симфонији
и легнем некако безбрижан
сам у свој сан
да те потражим

ОПРОШТАЈНА ДОПИСНИЦА СА СТРАЖИЛОВА

1.

Ова књига саткана је од
двадесетогодишњих дневних
поетских забележака аутора

2.

Ова књига успомена је
на једно давно Стражиловско
летње вече што уз подршку
Бранка и Милоша претворило
се у Стражиловску ноћ.
За незаборав.

3.

Ова књига позива да се
вратимо љубави оличеној
у односу мушкарца и жене
и Стражиловској линији
промишљања о љубави и животу.

ИНКВИЗИТОР НА НЕБУ

ОДБРАНА

1.

Овде у Светим Сремским Карловцима
моја ментална артиљерија и пројектили
еколошка је и хигијенски чиста
прецизно уперена на циљеве
на небу, оријентири су ми
бескрајна небеса и звезде по њима
оне ми шапућу или тек само затрепере
знам тачно куда иду зликовци
угледам их у треперавом небу како се крећу
светлеће тачкице, истомах зачујем псе, лају и
цвиле тада сигуран у циљ муњевито окидам
испрва умислим па онда до промуклости
гласно на чистом светом српском језику
Видим беже и реже, успаничени, унезверени
Пас вам матер...
омакла се једна метална граната, пројектил

ЗАШТИТА

2.

Овде високо у поткровљу, пет метара од тла
на обронцима Свете Фрушке
у духовној тврђави Карловаца
заштићен сам од металних зверова што лете
у служби нових инквизитора
слојеви заштите су следећи:

5 – 10.000 метара чистог ваздуха

и нешто паперјастих и тамних облака

3 – 4 сантиметара кикиндског црепа,

8 милиметара терпапира,

10 сантиметара пресоване трске, насечене
негде у Бачкој,

1,5 – 8 сантиметара чамове ламперије

купљене на Најлон пијаци донете из Босне
(околина Приједора негде средином 90-тих)

Дебљина моје личко-сремачке коже

и вера у правду, вера у Бога

чине ме непробојним за њихове

паметне и глупе бомбе, ракете, „Томаховке”,

видљиве и невидљиве

и остале злотворије

још невиђене и нове направе за мучење и убијање

о којима ја готово ништа не знам

СКЛОНИШТЕ

3.

У овом склоништу
осматрачници времена
околу сам стотинама књига
од Хомера преко Андрића и Црњанског до
Сарамага
слојевима знања, токовима људског, вековима
по зидовима кућа висе слике, лебде
те велелепне духовне конструкције драгих ми
пријатеља
Милића, Лазића, Антоновића, Мартиновића,
Беаре, Савића и Боша
а ја седим, читам и послушкујем, чекам као
некад Ђордано Б.
јер ово склониште је у суштини припремљена
ломача
нових инквизитора, нове религије, новог
поретка
истина од тешко запаљивог материјала
састављена од векова моћи знања и једног
само једног трена
Ипак је земља округла!

Сремски Карловци, 07. 05. 1999.

ИМА ЛИ СМИСЛА

(А. М. М. Бекану)

1.

Има ли смисла говорити о љубави и срећи
о нади, жељама и хтењима
вреди ли заливати црвене и плавичасте
брати јорговане мирисати липу
и ићи недељом на гробље (у цркву)

2.

Да ли је ово крај једног света
са цртежа у пећинама Алтамира и Ласко
са гравура избледелих бакрописа
или старих краснописом исписаних
разгледница
Поздрав из Бање, Јадранског и црног мора,
Барија, Сремских Карловаца, Студенице или
Сента Андреје

3.

Нико се не поздравља и не опрашта
купују челична врата са осам брава
„Али-Баба”
не препознаје се и не чује људски глас

људи више не пишу писма
у домовима укућани стиснути ћуте
окупљени око ТВ екрана
у плитким троседима и фотељама
као око античког жртвеника
у прекиду програма
као ројеви дивљих побеснелих пчела
рекламе
завладао је свеопшти мук
остала је само танка
и чврста линија
као расекотина преко ока
на светлом екрану
препуном црних тачака
као по небу звезде
падао је густе црни снег

4.

И ова тишина као да сећа
на рана јунаштва детињства са Дунава
у измаглицама тишине
устаје сунце са истока
као огроман црвени балон
а онда полете прхну птице барске
сунце се тремо диже као цепелин
рибе се запраћакају уз обалу
у млакој води као тело породиље

5.

Где, настаје свет ходања и пунокрвних шетача
љубавног ваљушкања, јутарњих новина
топле кафе и врућег хлеба под мишком
изјутра што страсно мирише
хладног јогурта и скровишта
за прве љубави, држање за руке
румених лица, пољубаца и страсних и нежних
сестринских и љубавних готово сасвим
нечујних
у чело, образ, усне, очи, уши, прсте...
безбрижни залутали школски дани и јуначки
полупани прозори
отац и мајка код пријатеља на слави...
Има ли смисла говорити о Њима о људима и
срећи
данас, можда сутра већ касно је

XX ВЕК У ПУТУ ЗАБОРАВА

Никада постојао није
пут бржи од имена
у свеопштој историји човечанства
него у траси XX века
од имена Човек и Човек
до имена Леш, лешина и трупло
од назива људи за људе
до назива лешеви претворених у бројеве
први пут четрдесетих година XX века
(на овим просторима)
технолошким чудима модерног доба
булдожерима сахрањивани
су људи у огромне раке
као ђубре или као снег
без имена и презимена или неког броја
уместо лешина број испред
па испадне нпр. 40.000 лешева
40.000 љуштура без душе
без имена, без свог дела времена
на овој планети без милих и драгих, ничији
у сузама без умрлице у јутарњем издању
каквих дневних новина
без гробнице и обележја
без државе, места и улице
без одела и свештеника

никада није постајао бржи
пут заорава и жртава
без имена и џелата, злочинаца
убица, у историји људског рода
него што је у путној траси
већ прошлог XX века

ОД ПОЧЕТКА НОВОГ...

1.

На почетку овог миленијума
небо више није слободно
нови господари по ниским ценама
софистицираних злочина забрањују
ако им се прохте и птицама да лете
никакво јунаштво или какво храбро српско
срце
обухватити не може ове наказне грдосије
челичне неман, нуклеарне монструме
оличене у лету гладнога орла и храброга
лешинара са знаком \$ @ € на челу...
симболи нових господара света
Они могу све и сваког да бомбардују или затрују
уз то чују и виде кад и ко, где и шта
говори и чини
ко са ким (на пример) љубав води
Одређују, шта је истина а шта лаж
измишљају будућност
и преправљају прошлост
Они су се дрзнули
да стану на место Њега

2.

Стигао је и он Антихрист
„лепо” је дочекан и угошћен ратовима
и зверствима сваке врсте
откада је „криомице” сишао
труди се да „чисти” овај свет
спушта се у овом добу
под земљу у катакомбе
као некад први хришћани
колика је сада цена у мученицама
неправди и жетви невиних
Цела земља постала је огроман
концентрациони логори
у привиду среће и благостања
са сателита осматрају чувари великог ока
авиони „невидљиви” кажњавају разорним
и страшним бомбама непослушне
Границе су саткане од ласерске
ограде ужасније од бодљикавих жица
сви су данас обележени
животиње претварају људе
сунце више не сија као некада
Уморило се време
Део овог затвора је у ТВ екрану
Људима узима више од пола живота
Ова је справа опасно оружје
за убијање непослушних и неверних

На почетку овог миленијума
небо више није слободно
ни за гледање

ИЗВЕШТАЈ – ХРОНИКА

1.

Франц Волф
улази у исту кућу
године 1915. као војник КундК
године 1941. као војник Рајха
године 1992. као новинар ЕУ-а
У овој српској кући Зеџ
никада не затиче домаћине
само стоку и мрвог пса
у дворишту
Отворена врата и крв
у кући још топао ручак
постављен сто
испретуране ствари
од велике породице Зеџ
кроз цео двадесети век
на сеоском гробљу
свега два споменика
два камена крста
са презименима Зеџ
сви са краја XIX века

2.

Франц Волф
потомак свог деде истога имена
креће у потрагу
године 2001. у фрушкогорском
селу Врднику успева да нађе и разговара
са Илијом Зецом старим 19 година
прадеда Илија страдао на италијанском
ратишту 1916. године
породица протерана
деда Илија убијен у Јасеновцу од усташа
отац Илија страдао у масакру од комшија
Хрвата он живи данас као избеглица у
Врднику чека да се врати
у родну кућу са мајком и братом
Фран Волф има сина у Бечу
рођен је истог дана и исте године као
Илија Зец најмлађи

ЈЕДАН ОД ДАНА

Данас је овде завладао велики страх
као да свирепост нема граница
овде су људи са више слојева својих лица
одбацују их
попут подераних рукавица
Овде не станује оно што се зове дом
одавде се не види линија и тачка
где буди се дан
Невидљиви монструми премештају
ствари и људе као једноличне коцкице
невидљиви су све осмислили
бацају ствари у повор
ова земља је најобичнији конц-логор
са свим елементима тунела страве
Данас је један од дана
у ком ишчекујемо бога

ПРОКЛЕТНИЦИ

1.

Масакрирају ми снове
у плехане рамове умећу
фотографије непознатих лица
и тврде „То си Ти”
то је Твоја породица
покрштавају раскрснице и улице
другим непознатим именима
и другом вером
на крстове исписују и стављају неразумљиве
натписе
постављају, мењају нове богове и идоле
са цркава скидају
звонике и торњеве
стружу и премазују иконе, тргају мошти светаца
довлаче однекуд чудовишне механичке
направе и возила

2.

Као најотровније змије
распузали се свилени гајтани
свијају се око голих вратова
стишћу а као да грле

по овој премореној земљи
небо парају ђаволске молитве
да хоће само изумрети ове металне птице
постојеће у непостојеће
ветар пролази кроз огромно сито
у сити остају земаљски створови
ова нељудска бића живе
у торњевима стакластих темеља
челик у стаклу
завијају као вукодлаци
реже побеснело само на људе
на моју браћу

РАЗГОВОР СА МРТВАЦЕМ

1.

Од милиона колор пахуљица
кроз сабласну ТВ кутију цикну икона жива
слика се лагано стабилизује нестаје снег
зуји око камере подрхтава монтажни сто
у микрофону крцка страва и метаморфоза
између гелера и чаура кокоши набадају црвиће
у светлост сунца склањају се заједно
магла дим и стрепња

2.

У екрану видим човека – војника
кидају боре напаћено лице
кроз једно око протутњало време
из заливеденог грла ветар му износи гласове
у кадру рушевина врела згаришта
врзмају се људске наде време их помело

3.

Унакажен етар мирише крв полагао злочин
знатижељна смејуље се мусавчад
трче и вичу пам-пам, банг-банг

војнику се мичу усне иза ока бране наврле
сузе
репортер завршава климају главе

П. С. Ова ТВ рејорџажа снимљена је 16. 01. 1993.
емитиована је 20. 01. 1993. године
Српски војник ѿоинуо је јуначки бранећи своје
ѿосѿојање 18. 01. 1993. године
Да ли су сви са снимка данас живи, не зна се

ПОЛОВИНА ЖИВОТНОГ ВРЕМЕНА

По простору улице
расути су дугуљасти плочници
они синхронизују ритам дугих и кратких
тешких и лаких корака
тек увијају се у стопалу свирача
када све постаје музика
у верглу шапућу анђели
сви редом у себи док пролазе певају пешаци
клате и ваљају се просјаци
у прљавим кутијама као звончићи звецкају
новчићи
у подне већ гласно стење тесан трг
по поноћи уз олакшање походе га чистачи на
депонији препуној божићних осмеха рапсодија
измасакриране јеле и олињали пси и мачке
људи хрле
они
у илузији пролазе
не знајући
кроз половину
свог животног времена
и не памте
како су дуго и тешко
настајали цртежи бизона
у пећинама Алтамире

или прелепе риболике скулптуре
у сутонима Лепенског Вира

ГЛАДНА ДУША

Мојим личким ѿрецима

1.

Занавек су уконачени у мени
змијарева брза рука
и отровни змијски зуб
трајања мојих предака је
бескрајна линија до мојих синова
сву храну солим преко кашике
прахом њихових костију.
Св. Арханђел Михајло
кога славим
коме се молим
ноћас умива звезде.

2.

У старој родитељској кући
када је хладно
прислушкујем зидове
кроз цугове старог шпорета.
Кроз пламен, шапуће тихо димњак
све памти
након што се дан склонио
иза леђа ноћи.

3.

У пугте торове иструлих ограда
населили се пауци, вуци и бауци
у паучини крцкају разваљене јасле
покрене се у сусрет, крене јутру
као далека јава, воњ стоке – блага
леди и њише се колевка
у кући без крова
у зидове тешке камене
лагано силази
дуга

ПОД СКУТИМА ПОСТОЈАЊА

1.

Дуга праћена да зри
у безброј нијанси плаве
за сваку боју
један рез
на глоговом коцу
зрно од грозда откинуто
као глава Хазару Или Јаничару

2.

Сусрет у искри нестанка
голом руком на сабљу
зубима за врат
врх стреле за ухом
из ока жестоки сев
мали и велики
ниски и високи
памтљиви и заборављиви

3.

Месећ у шкољки
морској великој белој
Пој вретена што чудесно

лети у прстима
чује се само нит која се рађа и
уморно пљуцкање
мајчинско

4.

Звезде тек нешто о томе ми говоре.
Ја загледан у небо у ноћ
да скочим
да нестане
горе у сећање
детињство
и шапат далеки
шапат
између Динаре и Фрушке

ПРОШЛИМ ВРЕМЕНИМА ЗАРАСЛА СТАЗА У ШИКАРУ

Мртав дан стазом носим и у раку га спуштам
ископану криомице у надолазећој ноћи
утопљене и повијене су мисли
и истрзани снови
све их на растанку предајем
далеким и прошлим истинама
време је у мени презрело
слажем се у земаљским годинама
у дубинама златног шумског лишћа
међу кратким слојевима златасте јесени
у надолазећу зиму
А горе, тада врло скоро
проћи ће нека нова стаза
за зечеве, срне, фазане и дивље свиње
у почетку

ЗРЦАЛО ВРЦАЛО П

1.

Тањири са зрцалом
исецају слике хладних лица
у јефтиним градским ресторанима
ограђени су од мириса
масним стаклима

2.

У визити време разгледа несита лица
климаве столице отрцани стољњаци
усањане лепотице на билбордима
низ тела им кривудају
цуре масни трагови
њихових прста
оне упрћених погледа ишчекују задовољства
ослушкују почетке краја звекета есцајга
пробија се кашаљ кроз ознојану шаку остаци
лика у зрцалу и пластични бели каранфил
некуд су изненада отишла лица
исликане жичане стабљике пластичних

3.

Упоран и уморан, заборављен
прегледам огласе тражећи
да ли ме неко тражи
и налазим у рубрици
изгубљено-нађено
зрцало, врцало, прцало
донето однето заборављено
читуља за 40 дана
замрљано па обрисано
на дрвеном електричном стубу
посматрају ме сасвим озбиљна лица
чије време истекло је

У МИРИСУ СЛИКЕ

*Мојим пријатељима
сликарима*

Када започне однос
испрва заљубљив а касније страстан
између сликара и белог платна
четкица, мириса боја, терпентина и уља
улазе у ноздрве као најлепши парфем
започиње испрва овај однос страстан
и како први потези крену
већ додир чини да је слика
почела да се ствара
и порођај је негде већ близу
сав занесен и задихан
сликар шкргуће
опијен, уздрхтан и ознојан
загледа
да ли је његово чедо сасвим његово
хоће ли бити „девојчица” или „дечак”
и ево је као исечак свести
или тек намера негде већ виђена
из главе или са вешто снимљене
фотографије некада давно
свеједно
слика је скоро завршена и рођена
дослужила је војску спремна за свој живот

и одлази од куће до неког белог зида
да траје, радује и свакако надживи оца

ИЗРАЂЕНО

1.

Срасла стаза вучја
и људски пут
уширила се за два коња
у пару

2.

Утопљене мисли
незнањем свинуте
растанку предају
све без изузетка
прошле су истине
време је презрело
слеже се у годинама
у дубинама шумског лишћа

3.

Тим наслагама времена
безброј одредница
у густој маси потрошеног времена
као кад стојиш
у каквој огромној посуди

изграђеног и одбаченог
машинског уља

ОСТАВЕ И ПОСУДЕ

Начина тражим да у какву посуду
дане прошле улијем и затворим
који су ме радовали
сунцем и лепим смехом
да их славим данас и сутра, занавек
чуваћу их брижно у остави од властитих
кости и ребара до опроштаја са собом
пресипања из Овог у Оно
и надлазеће тамне дане
скупе улазнице за пролазнике
и да Бог да хоће
откопаће их неко и некада
и раширити у своме крилу
као семе пшенице, кукуруза и сунцокрета
рођења, свадбе и крсне славе
на трен од зрачка сунчеве светлости
причаће се и чуће се

ГНЕЗДО ОД КРОВА

1.

Иза куће ефемерно и пристодушном тавори
зарђали плугови, иструле таљиге
и празне рушевне штале
таваном пустим лете анђели.

2.

Тамни и врели су тавани
по њима разбацане црвоточне колевке
а у њима рађају се, воле
и умиру голубови данас
лете беле плахте
Спуштају се на тло у темеље
црепови, маховина и чуваркућа
на њима

3.

Под темељом у трагу,
чувари невидни
од паса бољи.
Подрумом врцају пчеле медом
Мед као ћилибар

као божанско стакло
кроз које не пролази дуга
боја му као мошти свеца.
У кошницама збијени
гласови из блата који се буди

4.

Занавек се жарач охладио
у огњишту
међ ребрима бадњака
у зидове се уселила ноћ
од крова гнездо
у њему се свијају звезде.

И ПРАШИНА

Време често чини најгрозније злочине
са предумишљајем.
Тамо на линији
између часовника са секундаром
и нечијег века
у невидљивој (људском оку) тачки
где се само усне спајају
где се као у библиотеци-видеотеци
усложени снови ти стогови нашег надања
чудесни случајеви незадрживе страсти
у овим трансформаторима
где се не виде проводници
умиру љубави гасе наде
појачава се интезитет сјаја
појединих звезда
а месец постаје тада хладнији.
Тамо настаје заборав
све прекрива тама
и прашина са далеких звезда.

И ОНА И ОВА И ОВАКВА

Лица је и онда и сада и света и тиха
каква је у злу или добру увек била
по лицу јој као јутро нараста слутња
од суза је Зрмања ових дана поново набујала
врх Поштака разбија буру као обала море
и постала је из корена Кореница
највећа река данас
на честитом делу света.

У Лици грца и цвили и најмања стена, каменчић,
дрво, трава . . .

Боли како само може да боли нестајање.
Боже мили да ли добро разуме ова моја бедна
људска душа пред тобом издише правда, пред
лицем твојим силују свако постојање да ли је ово
што моје око види уопште природа.

Грлиш ли грлиш своју децу најмилију
децу небеску српчад занавек лаковерну.
Данас су се и утваре склониле згрожене
у тамне бездане шпиља и Србима препуних јама
где спајају се очеви и деца у алхемију смрти кост и
месо срце је претворило у живи камен.
Гласно дише оближње врело око тамне рупе
безданице дахћу вукови и заборављени пси
гракћу сиви гавранови.

Гули човече гули дрвена леђа те старе шкриње
устрашени дрводеља осврће се већ уморан и жури
мишеви слепи прогледали под крилима крију им
се сове месецом греју очи и хуче низ Динару
низ наплавке, стогове сена нахерене крстове
Лика је сада сва света и тиха.

Каква је у злу или добру увек била.

Једна, огромна бескрајна неиспричана прича
и неиспевани еп највећа планетарна тајна.

ЈЕДНА ОД ФОРМУЛА НСП*-а

(за Јадовно**)

И утваре згрожене се склањају
у тамне бездане дубоких јама
ту су неспокојем стопљени
рђава жица
и као дукат жуте кости
очеве и мајке, кћери и синови

Ова формула твори:
месо у безнадежни вапај
срце у ветар распуклине
кост у златну жицу камена
јаук у бесконачан јек

Он гласно дише из таме хладне
овде нема маховине

Само је рђа жива
лагано ждере жицу

(*НСП – Нови светски поредак)

(**Јадовно – Усташки логор – Стратиште за Србе,
Јевреје и Цигане у Хрватској)

РАЗМЕРАВАЊЕ

Појам жице истовремено је
савитљив и оштар
попут слојева безбројних суза и пољубаца
на манастирској икони
отисци свуд по прагу
и само један пољубац испод
потамнело је лице свеца
од кандила, целива и свећа
од бола, молитви и жеља
У столећима гракћу гавранови
изнад снова изнад очевине у стећку
учвршћено страшило
вијори наред бескрајног поља
по огњу гори тамјан
човек сам стоји
у центру тачки своје куће
мирише време

ЈЕДАН ОД ГЛАСОВА

Змије гамижу
палацају
шупљином гласа
праматере
у камен
у године
у сунце
миче се
чује се
дугачак траг
у дубокој летњој прашини

И ОВО ЈЕ МОЈА МАТИ

1.

И ноћас се Србија спушта
у тајанствена чувства својих понора
На обали Дунава у врбаку
ишчекујући дивље свиње
оштре ми се прсти
Сваки покрет струји
кроз шибље мисли
ово је мати
моја Србија

2.

У тренутку на половини ноћи
ужасан бол и немоћ уснуо
путујем у моју напаћену Лику
дозивам у вапају стотине светаца
све по реду и имену
ноћаја крик се следио над пустоши
у звезданом небу
и сенкама вукова
што промичу несталим
путевима и стазама
тамна је и оловна ова ноћ

3.

Дижу се и полазе већ незнана колена
српскога рода, разапињу једра, седлају коње
усијало се време звецкају сабље и
калашњикови

Кости у мишице вином им преливају Виле
гробови су пуне ране темељи нових кућа
Бог је ноћас благословио овај сан
Напред, привид опрост и спасење
Напред у ноћ у тмину
са звездама на небу
без месечине
само снови, прошлост
и топао ноћни ветар
свија ми се на лицу

4.

Устај, буди се, не спавај
зове нас мати
зове нас Србија
Србија!
Са чудесних тачака
ове већ далеко негде
заборављене плаве планете

АКО

Ако икад у прилици будеш
да чујеш и видиш
како се крава дере-риче
док јој одводе теле
разумећеш зашто ти понекад
заплаче мајка

ЗЕМЉА СЕ ОВА ОКРЕЋЕ

Све је земља Србија
Русија и Америка
Немачка и Француска ...

Све је земља Србија
Азија и Африка
Европа, Аустралија и Америка ...

Све је земља Србија
свуд се пије ракија
свуд се нађе дахија
Земља се ова окреће
стати неће док је Србије
Све, све, све је ...

ИСЕЧЦИ

1.

Додирују се исечци
на длану по ком је ходио
језик аутоген апарата

2.

Колаче су изјеле муве
у ваздуху висе-лебде пуне узенгије
издалека лети празно руковање

3.

Свест је у шари паучине
исечени глаголи
као код гуштера исечени репови
копрцају се по столу
на ветру њише се лагано
паучина

4.

Стубови од врелог снега
и сувих жутих костију
још од прошлог дана

ишчекују кишу

5.

Паром из утробе глачам
изгужвану кожу у врху црног трна
истачем кристалну чашу времена

6.

Укусан је овај Фета сир
сав зјапим разрогачен
од глади од ишчекивања
од сумњи

7.

Као бескрајна црна рупа
На Тронеђи
Далмације, Лике и Босне
стоји на мапи тачка
где ми је отац рођен

8.

Низ читуље капљу патуљци
у телевизор
и не могу касније
да изађу

СТУБЕ ЦРВОТОЧИНЕ

Свети Шейи

1.

Гори негде, лаж иза реке
срећа по таванима се вуче
поспана, уморна
стубе, то стубе, црвоточине, нуде
пролазнику пут до небеса
као капе скидају се и бацају косе са глава у бунаре
свирци свирају ознојани и уморни
у ајнфортима дубоких дворишта
кућама већ мртвим без темеља
док свирају не певају, ћуте и плачу
донедавно пуна гробља
данас зврље празна
крстови и кости нестали су

2.

Путеви су разноврсни, свакојаки опасни,
чврсти, широки, уски прави, криви, кратки,
дуги и заборављени
и они пакују се одлазе некуд, пусти и сами
нигде им шара по њима трагова више нема
у земљу су прогутане

Помео их један ујед страстан
један, једини пољубац неми

3.

Кровове је прекрила
сивкаста и кржљава трава
на површини мешкољи се
мук, хладан намах зао
све што је било доле
сада је испод, сахрањено
занавек заборављено

4.

Лестве, мердевине, шакаре, лотре...
Стубе из бунара вире
чине се наизглед чврсте и здраве
њиве се саме рукују, љубе и грле
дотерују, као некада невесте
из њих ко трн из коже
помаљају се давно закопани стаклени балони
пуни ракије, вина, медоваче и сирћета
остављени некада давно за срећније дане
за рођење, војску, венчање, рођендане
и сахране

5.

Однекуд се некакве наказе примичу
одјек бронзе, повици и лавеж
мило ми мирише, ко хлеб кад се буди
ил' кошница врцана слади, кад се први пут
чељаде женско дрхтаво љуби
уз стубе
уз стубе

6.

Ипак од народа нигде ни трага
Ватра запуцкета изненада негде из оног
правца и освита
са линије пута свиле можда
Ненадано је захладило из бунара
зачу се као да неко нешто тражи
Можда то Ала још негде земљом хода
или можда, можда то Ала у мени сања
уз стубе
уз стубе

НА ТРОМЕЂИ

*Прецима мојим личким
са Зрмање, Ојрића
Расиичева, Велике Појине*

1.

Линије на длану ту мапу живота везао сам
пламеном из аутоген апарата
стопио сам путеве времена и границу
овог живота око нокта планета
као Птоломејева плоча љуља се на бескрајној
пучини сликам по њој
шарам, стварам можда нови свет
додире, постају слепи исечци
мисао, постаје свепут – слобода

2.

Влажне су постеље од страсти, сокова,
течност љубави и пљувачке
животиње људи бацају, скидају са себе, љуске
векова тих бременитих црно-белих слојева
потезу хитро језике и ножеве
оштрим брадвама дељу и подижу тотеме
стижу вести неповољне
Са непознатог и хладног севера

3.

Огласи, непостојане грудве снега и мрвице
Времена
На трпези онога што чини се као бескрај.
Слике, речи и читуље, патуљци у телевизору
Музика на прозору, месечина у реци
Празне узенгије ландарају низ скелетине коња
Иструли ратници и рите са њих вијоре
Безбројно багрење љуља се, сенке војника
Колоне кола и јаука, векови са њима.
Навокодоносор, Рамзес, Перикле, Александар,
Цезар, Душан Силни,
Наполеон, Хитлер, Клинтон . . .
Све пречице стисле се у сувишном распореду
Звезда
Велика бела једра и хрђави окови
Ланце носи ветар по сланој води.
Неко их буди
Ноћни ветар и тихи прапорци

4.

У кратком путу постојања
у једној млакој летњој киши
у поретку дивљих гусака на небу
у нежном руковању са брезама
у стискању јагњета у недрима

у песми вечерњој
у првом љубавном погледу на прелу
у.....

5.

Препуни су тргови, ТВ екрани, стадиони
разноликих злобника, шарлатана и друштвено
познатих лица.

Дворске луде, пајаци, сатири и жонглери
уз покрет једног зуба зупчаника историје
ево их завладаће светом.

Врева њихова
прекриће пусто поље
као знак
јављају се убице и зликовци
са именом миротворца
и црвеним знаком на леђима

6.

Живот свести у шару паучине
еластичну меку и очеличену
уздићи језик звуком до разума универзума
начинити покрет свеопшти.

Отворити фестивал грабљеника
али само да говоре у космосу тишину
у простору врелог снега

капљице крви, мрље, трагови рањеног вука
разбуктали глаголи и именице
свеће се лагано гасе у властитом воску
и суве кости давних пријатеља
у праху као у пепелу заборављена изгорела
цигарета
дуге су колоне пристижу непознати
оштрим погледом глачам излог времена
језиком патролирам сеновитим странама
сатирући сву силу желуца агрегата душе
из експрес лонца
пишти пролеће
камена срца у телу стакленика
и ништа не миче ван времена
ван тела стоји Пан сриче предео
растежем чашу оштрог мириса
увлачим ноздрву и сишем мозак
сву ову крајност и удаљено проклетство
ишчекујући зов уклетог паганина
зјапим као бескрајна црна рупа
на тромеђи
Далмације, Лике и Босне

УЗ ЈУБИЛЕЈ

Добровољац Сремац
из Нерадина
Стеван Тодоровић – Нерадинац
несвршени бечки студент ветерине
српски добровољац
хирург II корпуса I армије.
Тек му је двадесет и прва година.
Са толико живота
14. Новембра 1914. одрезао је педесету ногу
већ иступелом месарском тестером.
Јубилеј у гневу слави
у топлој земунци негде око Шапца
ако преживи овај рат
неће се враћати у село
већ право у ослобођени Беч
на хирургију да доучи
(тамо ноге да сече)

ФРАГМЕНТИ СВАКОДНЕВНИЦЕ

1.

Ђапша је јутрос добио кћер Јовану
Зивлак ми дао стотину прочитаних књига
телефон је зазвонио
звао је Раша Ливада
Грујичић понудио пројекат Гелер
У Босни већ барикаде
Само слутим ...

2.

Нека да Бог да се уједине Срби
тамо негде на Динари изнад Зрмање
високо у облацима мимоилазе се времена
прошлост и садашњост
додирују се векови
XX и XXI
наилази страшна тачка
додира

(из дневника 29. 02. 1992.)

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ

Павлу Медаковићу

У повратку од Бранка са Стражилова ходам
преко Белила па прескочим вешто и хитро
Стражиловачки поток
где је некад била Гојковићева воденица
изненадим Дворску башту
оштирм шуштањем старог лишћа
и лагано, увек новим стазама
ходам и миришем духове
знам ту су чујем их како разговарају
у буци тишине и шапата
Стратимировић, Рајић, Мушицки,
Рајачић, Маширевић, Адамов,
Будисављевић, Врховец, Медаковић...
Ослушнем прођем да их не прекинем
а они знају пусте ме да чујем

ПРЕД ПУТОВАЊЕ У МАНАСТИР ГОРЊАК

1.

Да ли си икада видео
беле врхове планине Урала
и трагове Црњанскога
који се топе по њима
на првом јутарњем сунцу

2.

Јеси ли икада срео замишљеног монаха
који уз јутарњу звоњаву
суве липове даске
хода орошеним стазама
Фрушке горе слутећи
трагове Господа
и читајући „Дневник о Чарнојевићу”

3.

Знаш ли како само тешка
може бити мисао незналице
када стане на светло тло
манастира Горњака
док се осврће у јеку вечерњег звона

и цвркута птица
ове прелепе камене долине

4.

И као баца подиже се и открива део крова
на небесима посејаним звездама
а доле у хуку свете речице Млаве
спушта се молитва у сумраку
на лице заспалог Господа
ево овде у овој светињи
са именом ветра од подвига

РОЗЕ И ПЛАВО

Тамо негде где су снегови розе и плави
где ветрови слећу
на бескрајне ледене писте
одмарају, спавају и ноће

Тамо негде бих раширио
под дугом свој велики шатор
и дао му име неког несталог
или заборављеног града

Тамо негде близу шатора где бих подигао град
не расте кромпир, кукуруз, грожђе и шљиве
Ту станују морске краве и пингвини
плаве рибе и бели галебови

Тамо негде не чује се звук
осим лепета и шапата
Ту у тишини белој бих да нестанем
измешан са ледом

Тамо негде под снегом розе и плавим

6. АПРИЛ 1941.

Како је само слабашна
и крхка ова грађевина –
Библиотека у Београду –
као да је сва од папира

Како су само танушни и суви
листови ових књига
у Библиотеци у Београду
Како су само храбро долетели
у отворени европски град
потомци Гетеа, Шилера и Хајнеа
и бацали као петарде
у ватромет свадбарски
своје запаљиве бомбе

Како су у пламену европејаца
за тили час нестали
знани и незнани
вредни и безвредни
писци и уметници
преписивачи и штампари
и са њима милиони
њихових читалаца

Ето нама однекуд Вагнера
и са њим нових Варвара
ти-ра-ра-ра...
рата-ра-та...

МОЛИМ ТИ СЕ, ГОСПОДЕ

Да не заборавиш зором
да пробудиш ону лопту огромну, црвену
што је ми људи
Сунцем зовемо

МЕСЕЦ НА ПРОЗОРУ

1.

Месећ на твојем прозору
и моје лице у њему
мириси липа и пламичци звезда

2.

Ти уснула ушушкана и умешкољена
смешкаш се са јамицама на образу
прикупљена у телу, тек орошена

3.

Улази месећ лагано и прилази
лице, тело и ноћни ветар
помера трепавице

4.

Ноћас се месећ тихо
и нежно привио уз твоје
тело са мојим лицем на њему

АНЂЕО КАРЛОВАЧКИ

*Онима који ѿраже
а не знају где и како*

1.

Запарала је небо крилима оштрим уз
грозан звук – крик
у праскозорје судњега дана
огромна тамна авет – звер
у мојој души отворила се тихо
бескрајна и тамна провалија.

2.

Сачувај ме анђеле карловачки
и одгоди овом времену крај
отопи срца залеђена потавнелих
и мојој љубави умилостиви, дај сан
да на Стражилову дочекам сунце
још један овоземаљски дан.

3.

Анђеле карловачки ти жив што летиш и гледаш
кроз бескраје васељење и врлети овоземаљске

испраћаш судбине људске одмераваш им грехе
а затим скривен чучиш у бескрајним
виноградима
пазећи и на људе и на грожђе
и на птице и на вино

4.

М

олим ти се удахни и наду и живот
у овај бучан, мрачан и немилосрдан свет
дај радости како бескућницима тако и псима
и њима и њима и њима
на овом бескрајном цветном базару
сатканом од младог лишћа, маховине, папрати и
зове.

5.

Анђеле заштитнице
саклони ме од сваког зла
љубав, постање и светлост
претвори у светост.

6.

Анђеле!

ПЕКУ

1.

У Пеку виле и вилењаци, чичице седих брада
и патуљци
Од злата пеку жгањце
Сеју ситима и веју ветровима
Музику гледају, слушају боје
И тихо срчу, као ракију
Лековиту печку воду
Што лењо злато гура
Низ стрмине у долине.

2.

Сјаје се у месечини зрнца златна
Као по небу звезде расуте
Као у уху недосањане речи
Под Сунцем у очима ланета
На балчацима оштрих мачева
Јустинијана, Константина, Проба, Милутина и
Лазара
Оних што труд свој са вером отачком вековима
сједињују.

3.

Далеко, далеко у утроби мајчице земље
Гуштери, змајеви, зечеви, вукови, срне
Људи и Срби од Пека
Зидали су мостове, куле и манастире.
У кориташце ове речице а реке
Бог је семење расуо
Прах, зрно злата да трају
Речи његове и постање.

4.

У Пеку, негде око ушћа, јер све има
И свој почетак и свој крај,
Пеку се с вечери у жару прости кромпири,
Суши и отреса руно златно
И казују чудесне приче деци
Како је злато оку видно
Само врлим и честитим људима
И овога трена пролази
А са њим и нада и патња
У времену храбрих и вредних протиче,
Јави нам се Господе!

УСНУЛО СЕ ЛАЗИ КОСТИКУ НЕКОЛИКО
ДАНА УОЧИ...

*Пријатељима
Хаџи Зорану Лазину и Пери Зубицу*

1.

Планине Арарата, Ноје, Јерусалим и наш Хиландар
бескрајно дуг бели шал од ветрова, снега и светог
песка
прошаран плавим нитима светих река
Тигар, Еуфрат, Нил, Дунав, Ганг, Волга...
Са огромним зеницама модрих мора и океана
Искан на разбоју у молитви чудесних догађаја и
предсказања

2.

У зеленој Фрушкој, где је можда крај и почетак
свега
што мирише липом, као огроман чај што се дише
и мистичним тамјаном са њива краљице од Сабе
снује песник Лаза Костић, као мачак преде и снује
у манастиру Крушедолу
у младо лозово лишће он увија своје стихове
крчка их у зрелом грожђу и густом младом вину

3.

Ах, Ленка, Ленче...
Ах, Јуло, Јулче...
Као да је све било јуче!

4.

Тихе вечери, молитва и старо вино
ракија и дуги разговори, Руварац и бескрајни
томови барока
Орфелин, Жефаровић, Доситеј,
Негде у васељени Тесла, Пупин и Миланковић,
Карловци, Ковиљ и „дивљи” Гргетег,
Хопово и бескрајна стада коза,
Раваница и далеки Рим, Колосеум, Помпеји...
Тицијан, Леонардо, Плиније и Петрарка у сенци
Кастел дел Монте.

5.

Ах, Ленка, Ленче...
Ах, Јуло, Јулче...
Као да је све било јуче!

6.

Српски сабори у Карловцима, Матица српска,
Милетић, Змај и понегде Бранко
густе пештанске ноћи, гулаш „Код јелена”,
фијакери сомборски, дуге улице Беча
и рајска Венеција

7.

Ах, Ленка, Ленче...
Моје Сунце
моје пролеће и јесени
моја најдужа зимска ноћи!
Ах...

(2009)

ХЛЕБ

Умеси љубави то просто тесто
улиј у њега мало јутарње светлости
уквасај претходно стрпљење
ово тесто обликуј нежно
у светлој и сјајној посуди
чиста срца у прво поподне
однеси и стави га под сунце

Никада се не преједај
узимај по мало
жваћи лагано
сањај
и она ће доћи
намирисаће

РУСИЈА САН ЈЕ ВЕЧИТИ НАШ СРПСКИ

Раши Перићу

Русија
Сани је вечити наш српски
Недосањан
Последња
Љубав, Вера и Нада
Али – и огромна туга
И разочарање
И сузе и зној и крв
Тако је то у породици
Славјанској
Када и брат и сестрица
Отац и мајчица
Изгубе –
А потом
И забораве чедо своје
У бескрајним небеским степама
Где сваки час
У овој огромној земљи
Излази и залази Сунце
Рађају се зоре
И умире дан у ноћи
С краја на крај за срце Српско
Важно је да постоји

Негде тамо, макар и као сан
Са својих 10.000 река
Русија

СУСПРЕТ

Миловану Вишњезовићу

1.

Ено га, где иде
Кнез Михаиловом,
из правца Коларца
на глави носи време

2.

Беле – седе разбарушене косе,
и насмејане браде.
Очи му као Србија,
топле и испране
сјајне.

3.

Мало се гега,
ослоњен на вишњев штап,
који је давно био у стаблу,
и сав се претворио у ракију,
муштикле и скуп намештај.

4.

Негде ту док хода и сабира,
ваздух нагнан ветром,
испред себе,
прати га његова Миљенка.

5.

У по бела дана
и на сунцу сенке
мој Миловане

РАДОВАЊЕ

РадовануПојовићу

А, ко ли се толико обрадовао
Рођењу твојем
Отац!
Али и матери
Радосна да му роди
Радовање
Србијанско сунце
И облаци
Залазе за време
Радост да се окреће ка богу у васељени

ОДЕЛО

Одело од речи, језика и гласова
Сашио сам
Као некада Бранко
И звук и звук
И хук и хук
И вичу сви
Он је го, он је го.

Где су данас песници
Са штаповима и навиљцима стихова
На дугим прашњавим путевима
У потрази за тугом и радовањем
Где стискају времена да их стигну
Када сунце не престаје да сјаји
И свет је као и цвет онај
Остао без ноћи.

Одело од речи, језика и гласова
Удобно је и топло.

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Жарко Димић рођен је 10. марта 1962. године. Основну школу и Карловачку гимназију завршио је у Сремским Карловцима. Дипломирао је, магистрирао и докторирао на Филозофском факултету у Новом Саду, на катедри за Историју. Поред низа студија и стручних прилога, објавио је и књиге из историографије: *Сремски Карловци*, 1990; *200 година Карловачке гимназије – Школе које су претходиле Карловачкој гимназији*, 1991; *Сремски Карловци* (друго допуњено издање), 1994; *Велики бечки рат и Карловачки мир 1683–1699*, 1999; *Овде живе Срби – сирани њиховници и њиховници о Карловцима од средине XV до почетка XX века*, 2001; *Сремски Карловци*, 2003; *Топонимија Сремских Карловаца*, 2006; *Карловачка црњачка школа 1809–1866 – прва српска црњачка школа*, 2007; *Сремски Карловци – од насеља до града (1308–2008)*, 2008; *Прва српска црњачка школа у Сремским Карловцима 1868–2008*, 2009; *Преглед историјата Архива САНУ у Сремским Карловцима (1949–2009)*, 2009; *Сећање на грофа Саву Владиславића*, коаутори академик Чедомир Попов, др Драго Његован и Жарко Димић, 2009; *Руско-српске везе од IX до XVIII века*, 2010. и друго издање

2013; Сремски Карловци, 2011; *Сремски Карловци некад и сад*, 2012; *Средњовековни Срем – Турско освајање Срема у XVI веку*, 2013; *Војводина под њурском влашћу 1521–1718*, (у коауторству са Ђорђеом Бошковићем) 2014; *Сјоменица карловачкој Сокола 1904–2014*, 2014; друго допуњено издање 2016; *Челници и часници Сремских Карловаца 1308–2014*, 2014; *Српска историја у Сремским Карловцима 1837–1914* (у коауторству са др Биљаном Ратковић-Његован) 2015; *Сремски Карловци на старим травирама XVII–XIX века*, 2016; *Сремски Карловци у Великом рату 1914–1918*, 2016; *Српска Војводовина, Биљка за Сремске Карловце 12. јун 1848*, 2017; *Сремски Карловци и старани њућници и њућојисци кроз векове*, 2017; *Ђорђе Стјрајимировић у Револуцији и рату 848–1849*, 2018; *Повеља вароши Нови Бечеј*, 2018. *Бомбардовање Новој Сада 1849*, Жарко Димић (у коауторству са Мишком Лазовићем) 2020, *Карловачка гимназија (230 година, 2021)*; *Заборављени карловачки сликари*, 2021, *Прилози за историју Сремских Карловаца 1*, 2022, *Еснафска писма из фонда карловачкој мајистрајиа*, Архив САНУ у Сремским Карловцима, 2022, *Сремски Карловци (IV допуњено издање)*, 2023; *Прилози за историју Сремских Карловаца 2*, 2023; *Сремски Карловци у фотјо-објективу Миладина Мареша*, 2024.

Приредио је следеће монографије и каталоге (избор): *Сремски Карловци у делима ликовних уметника од грује њоловине XVIII века до данас*, 1990; *Подунавска ликовна колонија Сремски Карловци 1972–1997*, 1997; *Сремски Карловци – фотомонографија*, 1997; *Срем-*

ски Карловци у делима ликовних уметника Југославије
 друге половине XX века, 2002; 200 година Првој српској
 устанка 1806–2004, 2004; Из ризнице Архива САНУ
 у Сремским Карловцима (предговор Драгоцено сведо-
 чанство нашеј историје, академик Чедомир Попов;
 Крајња историја Архива САНУ у Сремским Карлов-
 цима, Жарко Димић; аутори изложбе академик Славко
 Гавриловић и Жарко Димић), 2005; Сремски Карловци
 – корак по корак (водич), Жарко Димић – текст, Мар-
 тин Цандир и Јово Миливојевић – фотографије, 2005;
Sremski Karlovci – Schritt für Schritt (Führer), Žarko Dimić
 – text, Martin Candir, Jovo Milivojević – photographien,
 übersetzung ins Deutsche, 2006; *Sremski Karlovci – Step by
 Step (guide)*, Žarko Dimić, Martin Candir, Jovo Milivojević
 – photographs, Aleksandar Stanojlović – architect-map,
 Dubravka Bugarski-Alimpić – translated to English, 2006;
 Сремски Карловци (српско-енглески-немачки), фото-
 графије Мартин Цандир, Душко Вујичић, Жарко Ди-
 мић, 2007; Сима Милутиновић Сарајлија, Историја
 Србије (треће издање), приредио Жарко Димић, 2008;
 Описаније живојта историјарха Јосифа Рајачића, прире-
 дили проф. др Љиљана Јеремић и Жарко Димић, 2012;
 Описаније Новој Сада и околине (1837–1838) Фридриха
 Баудрија, приредио Жарко Димић 2013; Успомене Ђорђа
 Сврајимировића, приредио Жарко Димић 2013; Днев-
 ник Бољуба Конјанчиновића 1914–1915, 2022.

Жарко Димић је и књижевни стваралац. Пес-
 ничке књиге: *Свијтац на жици*, 1988; *Светицац на стиолу*,
 1989; *Кућа на крову*, 1992; *Двориште на небу*, 1993, 1994;

Дворишће на небу (треће допуњено издање), 1995; *Душа на ветру* (избор из поезије сачинио и приредио др Зоран Ђерић), 1995; *Ветар на лицу* (Записи из поетског дневника I), 2002; *Инквизиџори на небу* (Србије) (Записи из поетског дневника II), 2005; *La Casa Sulla Strada* (изабране песме на италијанском језику, превео Драган Мраовић), 1993; *Dove i Cigni Sognano* (изабране љубавне песме на италијанском језику, превела Анђела Ђанели), 2006; *I nuovi iquistori*, превео Драган Мраовић, 2014. Прозне књиге: *Анејдоше карловачке и сшаре разледнице – анџолоија* (књига прва), 2009; *Анејдоше карловачке и сшаре разледнице – анџолоија* (књига друга), 2012; *Анејдоше карловачке и сшаре разледнице – анџолоија* (књига трећа), 2013; *Анејдоше карловачке и сшаре разледнице – анџолоија* (књига четврта), 2017; *Анејдоше карловачке и сшаре разледнице – анџолоија* (књига пета), 2019;

Награде и признања (избор): Жарко Димић је као ученик Карловачке гимназије награђен из Фонда др Милице Богдановић за изузетно постигнуте резултате из историје, 1979. године; Печат вароши сремско-карловачке (за најбољи циклус песама објављен у часопису *Поља*), 1992; Специјална награда за поезију на 15. уметничком фестивалу медитерана у Конверсану (Италија), 2002; Јубиларни крст генерала Петра Николајевића Врангела (Санкт Петербург), 2007; Медаља патријарха Јосифа Рајачића (сребро), коју додељује „Научно-меморијални центар Патријарх Јосиф Рајачић”, 2007; Награда „Павле Марковић-Адамов”, 2009;

„Златна значка Културно-просветне заједнице Србије”, 2009; Руски патријарх московски и целе Русије Алексеј доделио му је Орден Руске православне цркве Преподобног Сергеја Радоњешкога III степена, 2008; „Вукова награда” Културно просветне заједнице Србије, 2009; носилац је медаље ФЕДОРОВ и Витешког крста, који додељује међународна асоцијација витезова са седиштем у Москви за свеукупни досадашњи рад на очувању националних вредности и православне традиције, 2010; Годишња награда Друштва новинара Војводине за серијал текстова из историје „Јаша Томић”, 2014; Годишња награда листа *Збиља* за 2015; Награда Велике Попине (Лика) за допринос развоју и очувању традиције, 2017; Награда АРС Академије за животно дело у развоју културе и духовног наслеђа, 2018; Орден Војводе Ђорђа Стратимировића, 2021; Награда „Дејан Медаковић” за књигу *Карловачка ђимназија*, 2021; Награда за животно дело из области медија – новинарства и културе, Друштво новинара Војводине и нових медија за науку уметност и нове медије, 2023.

До марта 2022. године др Жарко Димић је објавио преко 950 ауторских јединица из књижевности, историографије и историје уметности.

Жарко Димић је добитник многобројних повеља и признања у земљи и иностранству и награда као носилац и покретач пројеката у култури и уметности

Поезија му је превођена на италијански, енглески, руски и мађарски језик. Заступљен је у двадесетак песничких антологија у земљи и иностранству. Пише

есејистику, ликовну и књижевну критику. Члан је Одељења за друштвене науке Матице српске, Друштва књижевника Војводине, Удружења књижевника Србије, Друштва новинара Војводине. Члан је редакције *Зборника за историју Матице српске* (2008–2012), Сентандрејског одбора САНУ од 2010, *Песничких новина*. Сарадник је у изради *Српској биографској речника* и *Енциклопедије Новог Сада*. Оснивач је и главни и одговорни уредник часописа за културу, науку и уметност *Крбови*, од оснивања 1986. до 2023. године.

У предходне две деценије свог радног века Жарко Димић био је: члан Савета Покрајинског фонда културе АП Војводине, члан Управног одбора Позоришта младих у Новом Саду члан Савета Филозофског факултета у Новом Саду, члан Савета Академије уметности у Новом Саду, потпредседник СО Сремски Карловци (1996–2000), председик Скупштине општине Сремски Карловци 2014–2016, члан Управног одбора Вукове задужбине, потпредседник Управног одбора Вукове задужбине, члан Управног одбора Друштва новинара Војводине, члан Управног одбора Српског народног позоришта, члан Управног одбора Архива Војводине (од 2017). Оснивач је читавог низа културних и уметничких манифестација у Сремским Карловацима и шире у Војводини. Секретар је Exlibris друштва Војводине, био је и председник Управног одбора Малог историјског друштва. Од програма Културног центра, до неколико ликовних колонија, уметничких бијенала, књижевних сусрета, издавачких делатности, награда и

часописа. Био је члан и секретар одбора за обележавање значајних годишњица и датума: 300 година Сеобе Срба 1690–1990, 300 година Карловачког мира 1699–1999, 150 година Српског народног покрета 1848–1849, Одбора за подизање споменика руском генералу Петру Николајевичу Врангелу у Сремским Карловцима, Грофу Сави Владиславићу у Сремским Карловцима, Гацку и Санкт Петербургу, члан одбора за обележавање Три века карловачке митрополије 1713–2013. итд. Сарађивао је као историчар у педесетак емисија и пројеката РТВ Војводине. Био је запослен у Музеју града Новог Сада и у Културном центру „Карловачка уметничка радионица”. Управник је Архива САНУ у Сремским Карловцима. Живи и ради у Сремским Карловцима.

САДРЖАЈ

Исечци из времена и како сам осетио живот – речима	7
---	---

СВИТАЦ НА ЖИЦИ

Стигла је струја	17
Ниво	18
Око ручка	19
Епитаф	20
Овде	21
Млекарица	22
Лептир ходочасник	24
Просјакиња	26
Пожудно	27
Ћутљива	28
Када одеш, ја вичем и машем мачем дрвеним	29
На најлон пијаци	31
Три дана киша пада	32
Лутам залутан и памтим	33
Крајпуташ	35
Замисли	36
Мојој старости	37
Молер сунцу	38
У дубинама твог стања	39
Скопчан	40

Не – насловљено	41
Понекад	42
Чекам вече до дубоко у ноћ	43
354/5	45
Споменик	46
Зубима	47
Некад дају а некад не дају	49
Улица слепа	50
Угарак прошлости	51
У овом пољу нема грмља	52
Рак	53
Понекад заиста ретко	54
Данашњи људи	56
Пролећни понедељак	57
У кафани	58
Птица	59
Умрети као клошар	60
Чудесног лица и гаравих очију	62
Ход бусена са оком на чарапи	63

ДУША НА ВЕТРУ

У земљи изгубљених душа	69
Ова ноћ је непостојана	70
Ређање	71
Иза завесе погледам	72
Данас, кад се буде бајке	73
Гребање шуме	74

Често загледан	75
Поетске собе	76
Гледај	77
Сенка	78
Као кад стојим	79
Појање	80
Правац као да то није	81

СВЕТАЦ НА СТОЛУ

Паскалово писмо	85
Кућа од картона	86
На прстима ноћу	87
С оцем	88
Ја	90
Светац на столу	93
Ноћни зрак	94
Слике	96
Из чашице	98
Дозивка	99
Покушај – искушење	100
Водич уснуо на леђима	101
Витезу од ветрова	102
Под прагом	106
Пауковито	107
О греху	108
Кућа на крову	109
Растресање симбола	110

Иди љубави с Богом	111
Овај пут сама	112
Вила од јагоде	113
Киша у оку	114
Иницијал	115
Јесен	116
Репризе	117
Минијатура у топлој соби	118
Можда	119
Краљу	120
Јахач	121
Смешак невена	122
А. С.	123
Цртица из разговора	124

ДВОРИШТЕ НА НЕБУ

Тражећи излаз	129
Гуштер	130
Понекад у сну	131
Као бљесак	132
Хлеб	133
Знамење верника	134
Мехур	135
Знак	136
На путу	137
Скок	139
Ако је судити према фотографијама	139

Живот је осуђен на смрт	140
Са ноћи пијем	141
Куљају звери	142
Зуб	143
Сумња	144
Цртеж	145
На Божији дан	146
Позивар	147
На кљуну снова Перунових потомака	148
Глобално трошење живота	149
У првом тренутку јутра	150
Отвори	151
Овај трен јуче је	153
Развалине	154
Ево подижем чашу и поздрављам стрепњи	155
Боже	156
Загледани у кишу	157
Сећање	158
Астрални ТВ канал Студеница	159
Повратак очевој усној хармоници	161
Свеопшта је зјапа	163
Не дам своје двориште	164
У саксији мала пољана	165
Заплеле се кише изнад крова	166
Кућа на друму	167
Тумачење алхемије	168
У земљу бих да сиђем	169

Пусто двориште	170
У води	171
Треба се склонити у шумске прегибе	172

КУЋА НА КРОВУ

Нова митологија	175
На слово „Ј”	177
Ишчекујући какав жански знак	178
Буђење	179
Истовар хладног времена	180
То пламти време	182
Инсерт под огледалом	183
Животи су им невидна вашаришта	184
Путовање	185
Начин	186
В. Р. Т. (зидање језика)	187
Откривање коже земље ножем	188
Јарам духовне провалије	189
Откривање града – тачке	190
Негде на ђубришту времена	191
Платан	192
Молим ти се Боже	193
Различитости пљачке	194
Бунар	195
Већ би да ходају куће	197
Трагови – ожиљци – корита времена	198
Прах	199

„О”	200
Црква Ружица	201
Усијане су поспане куће	202
„И”	203
Богомољка скрива одсјај	204
Њихови путеви су прастаре линије у ваздуху	205
На дан разума	206
Раскољникову	208
Смисао путовања	209
Део страшног дана	210
Надигла хајка земљу	211
Ноћ у јутро	212
У линији речи слова и значења	213
Некуд је срасло	214
Створити и покренути ватру на снажном ветру	215
Ветар је уморан на гувну	216

ВЕТАР НА ЛИЦУ

Само да јава није	219
У ноћи одлазим	221
Писмо кратко јучерашње	222
Одплакао сам једну жену	224
Месец на прозору	226
Велим фијук	227
Некада и негде давно	229
Возом	231
Твоје речи	232

Пре неки дан у јулу	234
О отвору	235
Можда	237
Опис привиђења	239
Не дозволи	241
Сусрет	242
Писмо забораву	244
Начин	246
Речи	247
Писмо СХИХ	248
Инсерт из писма МСХ	249
Део писма ХИХ	250
Писмо о витештву	251
Писмо III	252
Писмо са уоченим ризиком	253
Писмо са Стражилова LXI	254
Писмо са огласом из прохујалог времена	255
Писмо са југа на исток	256
Понекад у ветру	257
Писмо шуми	258
Писмо МСМ	259
О нади	260
Тамо	261
Дани, ноћи и године	263
Брава	264
Једно летње вече у Карловцима	265
Опроштајна дописница са Стражилова	266

ИНКВИЗИТОР НА НЕБУ

Одбрана	269
Заштита	270
Склониште	271
Има ли смисла	272
XX век у путу заорава	275
Од почетка новог	277
Извештај – хроника	280
Један од дана	282
Проклетници	283
Разговор са мртвацем	285
Половина животног времена	287
Гладна душа	289
Под скутима постојања	291
Прошлим временима зарасла стаза у шикару	293
Зрцало, врцало п.....	294
У мирису слике	296
Израђено	298
Оставе и посуде	300
Гнездо од крова	301
И прашина	303
И она и ова и оваква	304
Једна од формула НСП*-а	306
Размеравање	307
Један од гласова	308
И ово је моја мати	309
Ако	311

Земља се ова окреће	312
Исечци	313
Стубе црвоточне	315
На тремеђи	318
Уз јубилеј	322
Фрагменти свакодневнице	323

ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ

Повратак у Карловце	327
Пред путовање у манастир Горњак	328
Розе и плаво	330
6. април 1941	331
Молим ти се Господе	333
Месец на прозору	334
Анђео карловачки	335
Пеку	337
Уснуло се Лази Костићу неколико дана уочи	339
Хлеб	342
Русија сан је вечити наш српски	343
Сусрет	345
Радовање	347
Одело	348
Белешка о аутору	349

Жарко Димић
ПОВРАТАК У КАРЛОВЦЕ
ИЗАБРАНЕ И НОВЕ ПЕСМЕ

Издавач

Архив Војводине
Нови Сад, Жарка Васиљевића 2А
www.arhivvojvodine.org.rs

За издавача

Др Небојша Кузмановић, директор Архива Војводине

Коректура

Мирко Димић

Корице

Павле Бајазет

Прелом

Јасминка Ловре

Штампа

САЈНОС, Нови Сад

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14

ДИМИЋ, Жарко, 1962-

Повратак у Карловце : изабране и нове песме / Жарко
Димић. - Нови Сад : Архив Војводине, 2024 (Нови Сад :
Сајнос). - 366 стр. : ауторове слике ; 17 cm

Тираж 300. - Белешка о аутору: стр. 349-355.

ISBN 978-86-6178-159-9

COBISS.SR-ID 154477833